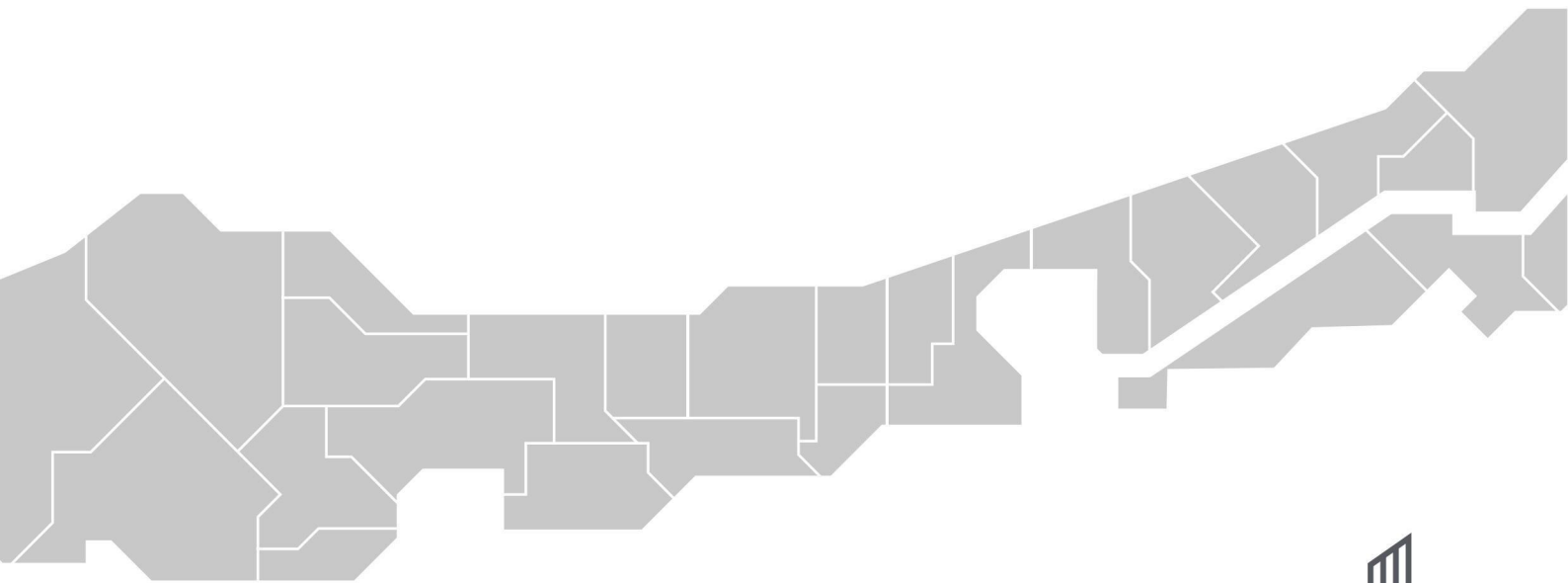

Pielikums Jūrmalas Domes
2024.gada 27.jūnija lēmumam Nr. 313
(Protokols Nr. 9, 66. Punkts)

TEMATISKAIS PLĀNOJUMS

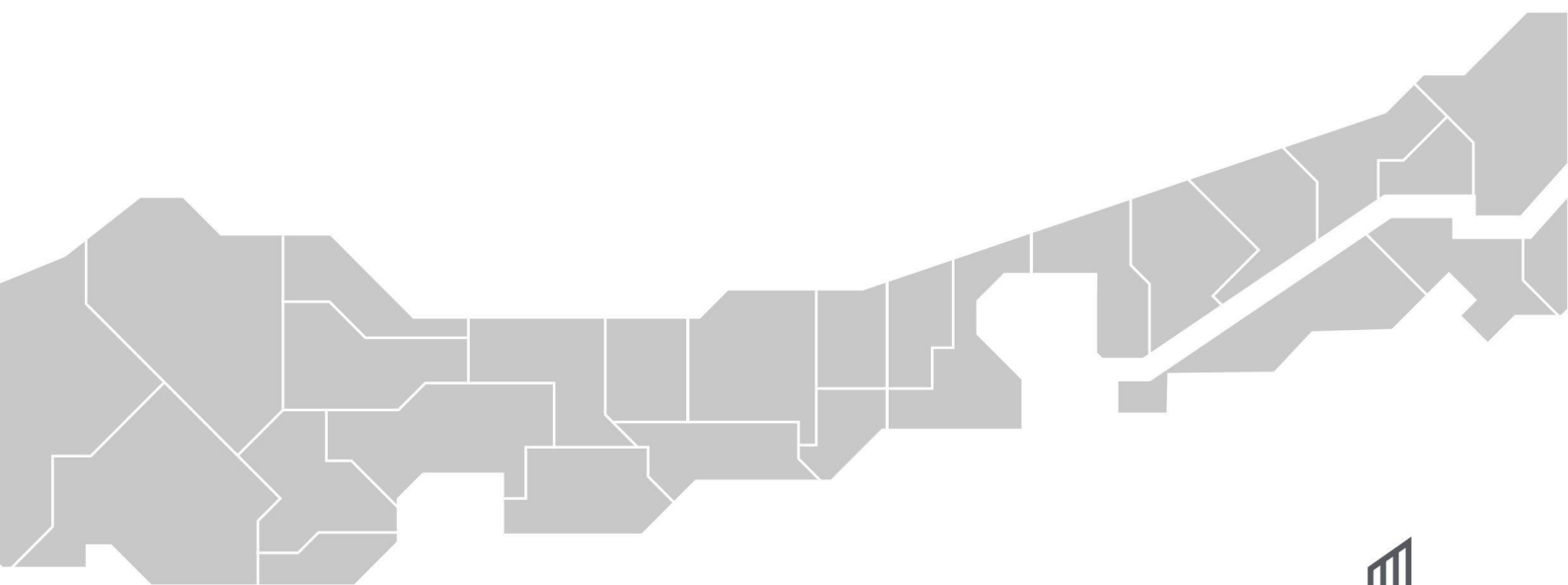
JŪRMALAS MELIORĀCIJAS UN LIETUS ŪDENS KANALIZĀCIJAS SISTĒMU ATTĪSTĪBAS PLĀNS

Jūrmala

TEMATISKAIS PLĀNOJUMS
JŪRMALAS MELIORĀCIJAS UN
LIETUS ŪDENS KANALIZĀCIJAS
SISTĒMU ATTĪSTĪBAS PLĀNS

TEKSTA DAĻA

Jūrmala

Saturs

Termini un saīsinājumi	4
Ievads.....	5
Hidrogrāfiskā tīkla un ūdens novades sistēmu raksturojums	6
Virszemes ūdensobjekti	6
Polderi.....	6
Valsts nozīmes ūdensnotekas	7
Pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas.....	7
Drenu sistēmas	7
Meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmas.....	7
Virszemes ūdensobjektu hidroloģiskā režīma ietekme uz meliorācijas sistēmu darbības režīmu	10
Vēršupīte Ķemeru apkaimē.....	10
Ieteikumi	11
Apdzīvotu vietu meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu uzturēšana.....	12
Vispārīgas prasības meliorācijas sistēmu un uzturēšanai	12
Vispārīgas prasības lietus ūdens kanalizācijas sistēmu uzturēšanai	12
Uzturēšanas un apsekošanas darbi meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmām	13
Ieteikumi	15
Meliorācijas sistēmu inventarizācija	16
Meliorācijas sistēmu iedalījums Jūrmalas valstspilsētā	16
Meliorācijas sistēmu inventarizācija Jūrmalas valstspilsētas teritorijā	16
Ieteikumi	17
ĶNP dabas aizsardzības plāns un apdzīvotu vietu MS uzturēšana un būvniecība.....	18
Vispārēja informācija par ĶNP	18
MS, LŪKS un ūdensobjekti	18
Vispārēja informācija par MS uzturēšanu un būvniecību ĶNP.....	19
Pasākumi MS uzturēšanai un būvniecībai ĶNP	20
Metodika un atlases kritēriji prioritāro MS un LŪKS būvniecībai	22
Projektu atlases metodika	22
Projektu atlases kritēriji	22
Ieteikumi meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu attīstībai Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā.....	24
Attīstības plānošanas dokumenti	24
Meliorācijas sistēmu un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu pārvaldība Jūrmalā	24
Meliorācijas sistēmu un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu attīstības uzdevumi	25
Prioritārie būvniecības objekti	25
Ieteikumi	26
Teritorijas plānojuma prasības meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas infrastruktūrai	27
Apbūves nosacījumi un izmantošanas noteikumi teritorijām ar paaugstinātu gruntsūdens līmeni	29
Vispārēji par hidroģeoloģisko situāciju Jūrmalā.....	29
Normatīvo aktu prasības.....	29
Ieteikumi	30
1. pielikums. Kopsavilkums	31
2. pielikums. Projektu atlases veidlapa	35
3. pielikums. Objektu indikatīvo izmaksu kopsavilkums	37
4. pielikums. Publiskās apspriešanas laikā saņemtie priekšlikumi	39

Termini un saīsinājumi

AP2029	Jūrmalas valstspilsētas attīstības programma 2023.-2029. gadam
CCTV	cauruļvadu video inspekcija
DAP	Dabas aizsardzības pārvalde
IAS2030	Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija 2010.-2030. gadam
IBN	Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa
ILŪA	ilgtspējīga lietus ūdens apsaimniekošana
JVA	Jūrmalas valstspilsētas administrācija
ĶNP	Ķemeru Nacionālais parks
LŪKS	lietus ūdens kanalizācijas sistēma
MKN	meliorācijas kadastra numurs
MS	meliorācijas sistēma
Meliorācijas kadastra noteikumi	Ministru kabineta 2019. gada 26. marta noteikumi Nr. 128 "Meliorācijas kadastra noteikumi"
Meliorācijas sistēmas ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi	Ministru kabineta 2010. gada 3. augusta noteikumos Nr. 714 "Meliorācijas sistēmas ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi"
TIAN	teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi
TmP	Tematiskais plānojums "Jūrmalas meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu attīstības plāns"
TPG 2016	Jūrmalas pilsētas Teritorijas plānojuma grozījumi, 2016. gads
TPG 2023	Jūrmalas pilsētas Teritorijas plānojuma grozījumi, 2023. gads
ZMNĪ	VSIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi"

Ievads

Relatīvi lielais nokrišņu daudzums, paaugstināts gruntsūdens līmenis, ievērojamās segto virsmu platības un apbūves intensitāte ir galvenie faktori, kas nosaka meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu nepieciešamību Jūrmalā. Sistēmas ne tikai uzlabo apkārtējo vidi iedzīvotājiem, bet arī ir būtisks faktors citu infrastruktūras objektu (autoceļu, ielu u.c.) ekspluatācijā. Strukturēta un objektīva informācija par meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas infrastruktūru ir nepieciešama, lai nodrošinātu tiesību aktiem atbilstošu meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas infrastruktūras apsaimniekošanu un attīstības plānošanu.

Ņemot vērā Jūrmalas valstspilsētas attīstības programmā 2023.-2029. gadam, kā arī šī tematiskā plānojuma tehniskajās specifikācijās ietvertos pilsētas attīstības principus un virzienus, nepieciešams apkopot informāciju par esošo meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas infrastruktūru, izvērtēt labos piemērus cituviet un sniegt priekšlikumus meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu attīstībai Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā.

Tematiskā plānojuma izstrādes mērķis ir noteikt teritorijas, kur īstenojami kompleksi meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas pasākumi, kā arī noteikt prioritāros meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas objektus. TmP ir vadlīnijas tālāko rīcību plānošanā un īstenošanā.

Tematiskā plānojuma izstrādes uzdevumi:

1. veikt esošo meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu situācijas izpēti;
2. izvērtēt spēkā esošajā teritorijas plānojumā - TPG 2016 - noteikto attiecībā uz meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas infrastruktūru Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā;
3. izvērtēt meliorācijas sistēmu riska teritorijas, kuru darbību traucē vai apgrūrina promtekošās ūdensnotekas hidroloģiskais režīms;
4. izstrādāt nosacījumus apbūvei un plānotai izmantošanai teritorijām ar paaugstinātu gruntsūdens līmeni;
5. izstrādāt vērtēšanas metodiku un kritērijus prioritāro meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu būvniecībai t.sk. atjaunošanai, pārbūvei, jaunai būvniecībai;
6. atbilstoši izstrādātajai metodikai noteikt esošo meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu būvniecības prioritārās teritorijas;
7. atbilstoši izstrādātajai metodikai noteikt jaunu meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu būvniecības prioritārās teritorijas;
8. izvērtēt spēkā esošās prasības meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu uzturēšanai un izstrādāt pilsētvidei pielāgotas rekomendācijas un prasības;
9. izstrādāt meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas attīstības plānu un piedāvāto risinājumu pamatojumu;
10. grafiski izstrādāt meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas infrastruktūras attīstības plānus, kartes;
11. iekļaut ekonomiskos aprēķinus meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas infrastruktūras attīstības priekšlikumu īstenošanai, kā arī norādīt iespējamus finansējuma avotus;
12. izvērtēt labās prakses piemērus un sniegt priekšlikumus meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu attīstībai Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā;
13. izvērtēt līdz šim veikto meliorācijas sistēmu inventarizāciju. Sniegt priekšlikumus turpmāko meliorācijas sistēmu inventarizācijā un pārskatīt esošo pilsētas meliorācijas sistēmu iedalījumu;
14. izvērtēt Ķemeru Nacionālā parka dabas aizsardzības plāna sasaisti ar apdzīvotu vietu meliorācijas sistēmu uzturēšanu. Izvērtēt jaunu meliorācijas sistēmu ierīkošanas ietekmi uz Ķemeru Nacionālā parka teritorijā esošo purvu hidroloģisko režīmu.

Hidrogrāfiskā tīkla un ūdens novades sistēmu raksturojums

Virszemes ūdensobjekti

Jūrmalas valstspilsētas teritorija ietilpst Lielupes upju baseina apgabalā, lielākie hidrogrāfiskā tīkla elementi ir Lielupe, Vecslocene, Vēršupīte, Varkaļu kanāls, Slokas ezers, Aklais ezers, Melnezers un Akacis¹, bet neliela daļa ietilpst Daugavas upju baseina apgabalā - valsts nozīmes ūdensnotekas Hapaka grāvis sateces baseins.

Lielupe (MKN 38:01) norobežo Jūrmalas dienvidu daļu no Brankciema līdz Buļļuciemam, un ir otra lielākā Latvijas un lielākā Zemgales upe, tās garums ir 119 km. Virzienā uz upes ieteku Rīgas jūras līcī upes garenslīpums ir līdz 0.1 m/km. Upes gultnes dibena atzīmes ir zem vidējā Baltijas jūras līmeņa².

Vecslocene (MKN 3814:01) ir neregulēta ūdensnoteka, kas augštecē, Tukuma novadā, savienota ar koplietošanas ūdensnoteku (MKN 3792:K:2) un, iztekot caur Slokas ezeru ietek Lielupē. Vecslocene atrodas ĶNP teritorijā, un tai raksturīgas palienes, kas palos vai plūdos periodiski applūst.

Vēršupīte (MKN 38142:01) tās augštecē, ārpus Jūrmalas valstspilsētas teritorijas, nodrošina lauksaimniecības un meža zemju MS noteces uztveršanu un novadīšanu, un no pik.137/90 pie valsts autoceļa A10 līdz pik.186/95 ir regulēta valsts nozīmes ūdensnoteka. Jūrmalas valstspilsētas un ĶNP teritorijā Vēršupīte ir neregulēta ūdensnoteka un ietek Vecslocenē. Vēršupītes neregulētajā posmā raksturīga pieguļošo teritoriju applūšana pavasara palu un vasaras - rudens plūdu laikā.

Varkaļu kanāls ar slūžām ir mākslīgs virszemes ūdensobjekts (MKN 38121:01), kas savieno Babītes ezeru un Lielupi. Kanāls izbūvēts 1988. gadā aizberot Spuņņupi, lai pavasara palu laikā daļu Lielupes caurplūduma novadītu caur Babītes ezeru, bet jūras uzplūdu laikā nepieļautu ūdens ieplūšanu no Lielupes Babītes ezerā³.

Slokas ezers, Aklais ezers, Melnezers un Akacis atrodas ĶNP teritorijā. Tie ir sekli piejūras lagūnu tipa ezeri. Slokas ezera platība ir ap 250 ha, dziļums līdz 1.5 m. Ezeriem ir raksturīga pieguļošo teritoriju applūšana.

Polderi

Jūrmalas valstspilsētas teritorijā atrodas daļa Jāņupītes, Spilves un Babītes polderu teritorijas.

Jāņupītes polderis izbūvēts 1992. gadā un atrodas Brankciema apkaimē. Poldera kopējā platība ir 125 ha, sateces baseins ir 142 ha. Poldera platību pasargāšanai no applūšanas izbūvēti 2 aizsargdambji - Jāņupītes poldera aizsargdambis D-1 un D-2. Aizsargdambis D-2 atrodas Jūrmalas valstspilsētas teritorijā. Pārplūšanas robežas augstuma atzīme ir 2.30 m LAS. Jāņupītes poldera sūkņu stacija, ko apsaimnieko ZMNĪ⁴, atrodas Mārupes novada teritorijā. Saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 28. maija noteikumiem Nr. 291 "Noteikumi par nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijām" poldera teritorija ir nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorija.

Spilves polderis izbūvēts 1973. gadā un atrodas Priedaines un Vārnukroga apkaimēs. Poldera kopējā platība ir 833 ha, sateces baseins ir 2611 ha. Poldera platību pasargāšanai no applūšanas izbūvēti 2

¹ Jūrmalas valstspilsētas attīstības programma 2023.-2029. gadam, Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats - https://dokumenti.jurmala.lv/docs/122/x/L0409_2.pielikums.pdf (skatīts 20.10.2023.)

² Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns un plūdu riska pārvaldības plāns 2022.-2027. gadam. 392 lpp. Rīga, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs (2021)

³ Dabas lieguma "Babītes ezers" dabas aizsardzības plāns - <https://www.daba.gov.lv/lv/babites-ezers#dabas-aizsardzibas-plans> (skatīts 20.10.2023.)

⁴ ZMNĪ - <https://www.zmni.lv/polderu-stacijas/> (skatīts 20.10.2023.)

aizsargdambji - Spilves poldera aizsargdambis D-1 un D-2. Pārplūšanas robežas augstuma atzīme ir 1.96 m LAS. Sūkņu stacija "Spilve", ko apsaimnieko Rīgas domes Mājokļu un vides departaments, atrodas Rīgas valstspilsētas teritorijā.

Babītes polderis izbūvēts 1973. gadā un atrodas Bražuciema apkaimē. Poldera kopējā platība ir 853 ha, sateces baseins ir 1579 ha. Poldera platību pasargāšanai no applūšanas izbūvēts Babītes poldera aizsargdambis D-1, kas atrodas arī Jūrmalas valstspilsētas teritorijā. Pārplūšanas robežas augstuma atzīme 2.30 m LAS. Sūkņu stacija "Babīte", ko apsaimnieko Mārupes novada pašvaldība, atrodas Mārupes novadā.

Valsts nozīmes ūdensnotekas

Hapaka grāvis (MKN 4114:01) ir izbūvēts 1973. gadā un Priedaines un Vārnukroga apkaimēs ir robežgrāvis ar Mārupes novada teritoriju. Visā Hapaka grāvja posmā, kas piekļaujas Jūrmalas valstspilsētas teritorijai tā ir regulēta ūdensnoteka, ko uztur ZMNĪ.

Pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas

Jūrmalas valstspilsētas teritorijā nav koplietošanas meliorācijas sistēmu, kam pamatojoties uz domes lēmumu piešķirts pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas statuss.

Drenu sistēmas

Lauksaimniecības zemju nosusināšanai ierīkotās drenu sistēmas aizņem 50 ha no Jūrmalas kopējās teritorijas, un tās atrodas Brankciemā, Jāņupītes poldera teritorijā. Drenu sistēmas izbūvētas 1989. gadā.

Ķemeru kultūrvēsturiskā parka teritorijas nosusināšanai izbūvētas 2 drenu sistēmas - teritorijā starp Katedrāles un Emīla Dārziņa ielu, kā arī Vēršupītes kreisajā krastā pie Ķemeru sanatorijas.

Meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmas

Jūrmalas apdzīvoto vietu nosusināšanas un virszemes ūdeņu novadīšanu nodrošina meliorācijas grāvji un lietus ūdens kanalizācijas šķirtsistēma. Tmp izstrādē ir apzināts esošo grāvju un lietus ūdens kolektoru tīkls Jūrmalas valstspilsētas teritorijā izmantojot ģeotelpisko datu kopas un augstas detalizācijas topogrāfiskās informācijas datu bāzes informāciju. Lietus ūdens kanalizācijas kolektoru kopējais garums ir 51.4 km (skat 1.tabulu). Meliorācijas grāvju, tai skaitā to segtie posmi – novadkolektori, kopējais garums ir 184.4 km (skatīt 2.tabulu). LŪKS ir 8 izlaides Rīgas jūras līcī (Jaundubultos, Mellužos, Asaros, divas Vaivaros un trīs Kaugurciemā). Pārējās vietās ūdens novades sistēmas ietek ūdensnotekās vai atsevišķos gadījumos tiek infiltrētas gruntī.

Lietus ūdens kanalizācijas kolektori lielākoties ir būvēti pagājušā gadsimta otrajā pusē notiekot straujai pilsētas attīstībai. Pēc pašvaldības sniegtās informācijas, mainoties LŪKS apsaimniekotājam, nav saglabājusies tehniskā dokumentācija par veiktajiem uzturēšanas un apsekošanas darbiem, līdz ar to informācija par sistēmu tehnisko stāvokli nav zināma. Ņemot vērā sistēmu izbūves laiku un iespējamo sistēmu uzturēšanas un atjaunošanas darbu deficītu, secināms, ka lielākā daļa no tām ir sliktā vai nepieļaujamā tehniskā stāvoklī.

1.tabula. Lietus ūdens kanalizācijas kolektoru garums Jūrmalas apkaimēs

Nr.	Apkaime	Garums, m
1	Asari	1715
2	Bažciems	14
3	Brankciems	69
4	Bražuciems	181
5	Bulduri	2764
6	Buļļuciems	1452
7	Druvciems	520
8	Dubulti	4374
9	Dzintari	4630
10	Jaundubulti	538
11	Jaunķemeri	86
12	Kaugurciems	756
13	Kauguri	9479
14	Ķemeri	4721
15	Krastciems	0
16	Kūdra	0
17	Lielupe	2822
18	Majori	6238
19	Melluži	3163
20	Priedaine	1004
21	Pumpuri	1281
22	Sloka	5864
23	Stirnurags	160
24	Vaivari	780
25	Valteri	71
26	Vārnukrogs	0
KOPĀ:		52682

Jūrmalā ir 9 lietus ūdens kanalizācijas sūkņu stacijas (Meža prospekta sūkņu stacija - Dzintaros, Jūras ielas un Rīgas ielas sūkņu stacijas - Majoros, Zigfrīda Annas Meierovica prospekta sūkņu stacija - Dubultos, Tallinas ielas sūkņu stacija un 2 Kauguru parka sūkņu stacijas - Kauguros, Emīla Dārziņa ielas un Tūristu ielas sūkņu stacijas -Ķemerros). Pēc Jūrmalas valstspilsētas administrācijas pasūtījuma 2023. gadā tiek veikta sūkņu staciju tehniskā apsekošana.

Meliorācijas grāvji līdzīgi kā lietus ūdens kolektori ir ierīkoti pagājušajā gadsimtā. Nelielas grāvju sistēmas vai atsevišķi grāvji ir Bulduros, Dzintaros, Dubultos, Jaundubultos, Pumpuros, Druvciemā, Krastciemā, Kaugurciemā. Lielākās sistēmas atrodas Valteros, Mellužos, Asaros, Vaivaros un Ķemerros. Lauksaimniecības zemju detālās nosusināšanas tīkla grāvji atrodas Brankciemā. Apbūvētās teritorijās grāvji lielākoties ierīkoti gar ielām. Kopējais grāvju garums Jūrmalas valstspilsētas teritorijā ir 184 km, tajā skaitā 6 km novadkolektoru uz grāvjiem.

2.tabula. Meliorācijas sistēmu garums Jūrmalas apkaimēs

Nr.	Apkaime	Garums, m
1	Asari	8154
2	Bažciems	5905
3	Brankciems	10103
4	Bražuciems	1024
5	Bulduri	473
6	Buļļuciems	274
7	Druvciems	3101
8	Dubulti	1976
9	Dzintari	5778
10	Jaundubulti	2668
11	Jaunķemeri	23510
12	Kaugurciems	7268
13	Kauguri	14978
14	Ķemeri	27862
15	Krastciems	2766
16	Kūdra	2611
17	Lielupe	0
18	Majori	18
19	Melluži	13699
20	Priedaine	7511
21	Pumpuri	3661
22	Sloka	16687
23	Stirnurags	68
24	Vaivari	10507
25	Valteri	6519
26	Vārnukrogs	7248
KOPĀ:		184369

Informācija par MS tehnisko stāvokli nav pieejama, jo kopš MS pieņemšanas ekspluatācijā nav veikta regulāra sistēmu inspekcija, tehniskā apsekošana un informācijas uzkrāšana. Sistemātiska meliorācijas grāvju inventarizācija uzsākta kopš 2018. gada. Pamatojoties uz līdz šim veiktajām MS inventarizācijām secināms, ka grāvji pārsvarā ir sliktā tehniskā stāvoklī – tiem nav veikti regulāri uzturēšanas darbi un pēdējo reizi lielāko novadgrāvju atjaunošana ir veikta vairāk nekā pirms 10 gadiem.

Visaptverošas plānošanas un kontroles politikas neesamības rezultātā, apdzīvotās vietās ir novērojamas vairākas problēmsituācijas - grāvju pārbūve par novadkolektoriem, žogu izbūve tiešā grāvju tuvumā, inženiertīklu izbūve šķērsojumos ar grāvjiem, neievērojot minimālo vertikālo atstatumu no grāvja sākotnēji projektētās gultnes dibena atzīmes, un inženiertīklu izbūve uz grāvja gultnes dibena. Caurtekas zem ceļiem vai iebrauktuvēm izbūvētas ar neatbilstošiem ieplūdes un izplūdes daļas nostiprinājumiem. Caurteku diametri zem iebrauktuvēm ir neatbilstoša diametra gan vērtējot to no caurteku caurvades spējas, gan no apsaimniekošanas viedokļa. Vēsturiskajā būvniecībā nav izvērtēta grāvju sistēmas darbība kopumā, tādēļ tās iebūvētas uz piesērējušā grāvja gultnes dibena atzīmēm.

Izvērtējot 1999. gadā izstrādātos Mellužu, Vaivaru - Asaru, Valteru, Dzintaru, Slokas - Kauguru nosusināšanas novadošā tīkla atjaunošanas projektus secināms, ka daļa novadgrāvju pārbūvēti par neatbilstoša diametra novadkolektoriem vai likvidēti vispār, neveicot esošo MS pārkārtošanu.

Virszemes ūdensobjektu hidroloģiskā režīma ietekme uz meliorācijas sistēmu darbības režīmu

Pamatojoties uz Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas 2018. gada “Sākotnējais plūdu riska novērtējums 2019. – 2024. gadam” Jūrmalas valstspilsēta ir identificēta kā nacionālās nozīmes plūdu riska teritorija⁵. Plūdu risks teritorijā saistīts ar paliem un vējuzplūdiem. Prognozējams, ka klimata pārmaiņu rezultātā Jūrmalā paaugstināsies vējuzplūdi un lietus plūdi, bet samazināsies pali.

TmP ietvaros izvērtētas teritorijas, kurās esošo MS darbību negatīvi var ietekmēt promtekas hidroloģiskais režīms. Izpētē izmantoti Jūrmalas TPG 2023 dati un karte “Apgrūtinājumi un aprobežojumi”, kur attēlotas virszemes ūdensobjektu applūstošās teritorijas ar 10 % pārsniegšanas varbūtību (reizi 10 gados), Latvijas plūdu riska un draudu karte⁶ un IBN arhīvā esošie izpildīto izmeklēšanas un projektēšanas darbu materiāli.

Vēršupīte Ķemeru apkaimē

Vēršupīte (MKN 38142:01), Jūrmalas valstspilsētas teritorijā saskaņā ar meliorācijas kadastra informācijas sistēmas datiem ir neregulēta ūdensnoteka. Tās sateces baseina platība ir 59.78 km².

Pirmie nosusināšanas darbi Ķemeru apkaimē izdarīti pēc 1838. gada, ko uzskata par Ķemeru sērūdēns un dūņu kūrorta dibināšanas gadu. Tajā laikā lielākā daļa Ķemeru apkaimes bijusi stipri pārpurvota, un Vēršupīte – pielūžņota un pavasara palos un vasaras - rudens plūdos izgājusi no krastiem, tādēļ līdz 1840. gadam izrakti grāvji pa reljefa zemākajām vietām un pārtīrīta Vēršupīte.

Līdz 1940. gadam iesāktie nosusināšanas darbi turpināti un papildināti, bet esošās grāvju sistēmas tikušas uzturētas regulāri. Turpmākajos gados esošo nosusināšanas sistēmu uzturēšana nav tikusi veikta, un 1968. gadā hidroloģiskā situācija Ķemeru apkaimē jūtami pasliktinājusies un no atbildīgajām iestādēm ticis dots darba uzdevums MS projektēšanas un celtniecības darbiem. Kopā izstrādāti 3 projekti, no kuriem realizēts viens – izbūvētas meža MS starp Jaunķemeru, Kauguru un Slokas apkaimēm. Projekti, kuros tikai paredzēta Ķemeru meža parka nosusināšana un apvadkanāla izbūve Vēršupītes palu ūdeņu novadīšanai uz Lielupi netika realizēti finanšu līdzekļu nepietiekamības dēļ.⁷

1988. gadā izstrādātajā projektā “Jūrmalas Ķemeru kūrorta mežu nosusināšanas projekts” tika paredzēta Vēršupītes apvadkanāla izbūve pa Ķemeru Z daļu – Jūrmalas valstspilsētas un Tukumu novada robežu – to pievienojot padziļināmam grāvim ar MKN 3814521:K:17 (Palangas un Durbas ielu galā). Tomēr šī projekta izstrādes apspriežu laikā 1989. gadā secināts, ka projektā paredzētā apvadkanāla projektēšanai nepieciešama papildu ģeoloģiskā izpēte un izpēte ietekmei uz sērūdeņraža atradnēm, tādēļ projekts netika realizēts.⁸

1999. gadā izstrādātajā tehniskajā projektā “Jūrmalas pilsētas Vēršupītes caurvades spējas palielināšana Ķemeru teritorijā” projektā secināts, ka būtiski uzlabot Vēršupītes ūdens novades spēju var tikai izbūvējot apvadkanālu, taču samērojot hidromelioratīvos pasākumus ar vides aizsardzības prasībām ĶNP teritorijā, kā arī ievērojot sarežģītos apbūves apstākļus Ķemeru, projektā paredzēti un

⁵ Sākotnējais plūdu riska novērtējums 2019.-2024. gadam. 75 lpp. Rīga, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs (2018)

⁶ Plūdu riska un plūdu draudu kartes - <https://videscentrs.lv/gmc.lv/iebuve/pludu-riska-un-pludu-draudu-kartes> (skatīts 20.10.2023.)

⁷ Jūrmalas pilsētas Ķemeru kūrorta mežu nosusināšanas projekts, 1988.gads

⁸ Jūrmalas pilsētas Ķemeru kūrorta mežu nosusināšanas projekts, 1989.gads

realizēti darbi, kas paredz likvidēt dažādus aizsprostojumus Vēršupītes gultnē, kas samazina straumes hidraulisko pretestību.

leteikumi

Kopš 1940. gada, kad pārtraukti ierīkoto Ķemeru apkaimes nosusināšanas sistēmu uzturēšanas darbi, vairāku projektu mērķis ir bijis atjaunot Ķemeru apkaimes hidroloģisko režīmu tādā stāvoklī, kāds tas bijis kūrorta darbības agrākā periodā, taču projekti nav realizēti plānotajā apjomā gan finanšu līdzekļu trūkuma dēļ, gan lai saglabātu ĶNP dabas vērtības.

Ievērojot, to ka apvadkanālu izbūvei nepieciešami gan ievērojami kapitālieguldījumi, gan to izbūvi ierobežo Ķemeru apkaimes sarežģītie hidroģeoloģiskie apstākļi un sērūdeņraža atradnes, prioritāri nepieciešams nodrošināt esošās Vēršupītes gultnes caurvades spējas nodrošināšanu gan Ķemeru, gan Ķemeru Nacionālā parka teritorijā līdz ietekai Vecslocenē.

Sadarbojoties DAP un Jūrmalas valstspilsētas administrācijai, nepieciešams ne vien veikt vides aizsardzības prasībām un ĶNP nosacījumiem atbilstošu Vēršupītes gultnes sanešu, dūņu un piesērējuma tīrīšanu, bet arī veikt detalizētu izpēti. Izpētē būtu secināms, kādi ir Vēršupītes gultnes šķērsriezuma parametri, kuru uzturēšana nepieciešama, lai saglabātu tādu Vēršupītes gultnes caurvades spēju, kas tālāk nepasliktina hidroloģiskos apstākļus Ķemeru. Ieteicams izvērtēt savulaik izstrādātos projektus un izstrādāt apsaimniekošanas plānu, kurā norādīts, kā un cik bieži kontrolējams piesērējuma apjoms un nepieciešamības gadījumā veicami uzturēšanas darbi, tai skaitā izvērtējot Vēršupītes krastos augošo koku ietekmi uz gultnes caurvades spēju.

Ieteicams veikt Ķemeru teritorijā esošo caurteku un tiltu hidroloģisko un hidraulisko aprēķinu pārbaudi, lai pārliecinātos, ka tās spēj novadīt nepieciešamo caurteci atbilstoši Vēršupītes maksimāli iespējami novadāmā caurplūduma gadījumā bez uzstādījuma, kas lielāks par 5 cm apdzīvotās teritorijās.

Apdzīvotu vietu meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu uzturēšana

---

Vispārīgas prasības meliorācijas sistēmu un uzturēšanai

Meliorācijas likumā noteikts zemes īpašnieka vai tiesiskajā valdītāja pienākums ekspluatēt un uzturēt MS atbilstoši Meliorācijas sistēmas ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumiem, kuros noteikts, ka MS apsekojamas pēc pavasara palu un vasaras plūdu maksimuma beigām. Apsekošanā konstatētos bojājumus novērtē pēc to novēršanas steidzamības un veic preventīvos, kopšanas vai būvniecības darbus.

Aizsargjoslu likums nosaka aizsargjoslas ap meliorācijas būvēm un ierīcēm, un metodika aizsargjoslu noteikšanai izstrādāta Ministru kabineta 2012. gada 2. maija noteikumos Nr. 306 "Noteikumi par ekspluatācijas aizsargjoslas ap meliorācijas būvēm un ierīcēm noteikšanas metodiku lauksaimniecībā izmantojamās zemēs un meža zemēs", taču metodika apdzīvotu vietu MS aizsargjoslu noteikšanai nav izstrādāta, un apdzīvotu vietu MS ekspluatācijas joslas noteiktas TIAN.

Vispārīgas prasības lietus ūdens kanalizācijas sistēmu uzturēšanai

LŪKS nav normatīvo aktu, kas nosaka ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumus, tomēr ir izstrādāti Eiropas standarti un standartu grupas, kuri nosaka vispārējus principus LŪKS pārvaldībā un uzturēšanā.

Latvijas standarts LVS EN 752:2017 "Notekūdeņu un kanalizācijas sistēmas ārpus ēkām. Kanalizācijas sistēmu pārvaldība" nosaka principus, kas jāievēro plānojot, projektējot, būvējot un ekspluatējot LŪKS, lai sasniegtu sistēmai izvirzītās prasības. Standarta 10. nodaļā vispārīgi aprakstīti ekspluatācijas un uzturēšanas darbi, apsekošanas un vadlīnijas datu uzkrāšanai. Standarta 6.4.4.3. nodaļā dotas vadlīnijas ekspluatācijas un uzturēšanas darbu plānu saturam.

LŪKS tehniskā stāvokļa noteikšanai būtiska nozīme ir apsekošanas un izpētes darbiem un atbilstoši rezultātu interpretācijai. Latvijas standarts LVS EN 13508 "Ārpus ēkas esošu kanalizācijas notekūdeņu sistēmu izpēte un novērtējums" ietver 2 daļas – "1. daļa: Vispārīgās prasības" un "2. daļa: Vizuālās inspekcijas kodu sistēma", kurās noteikti vispārīgi principi apsekošanas un izmeklēšanas darbu procesa plānošanai un izpildei.

Apsekošanas un izmeklēšanas darbos konstatētie LŪKS defekti, ja pieņemts lēmums veikt uzturēšanas darbus, novēršami ievērojot attiecīgajai LŪKS būvei vai iekārtai izstrādātos standartus:

- cauruļvadu tīrīšanai piemērojams LVS EN 14654-3:2021 "Drenāžas un kanalizācijas sistēmas ārpus ēkām. Darbību vadība un kontrole. 3.daļa: Drenāžas un kanalizācijas tīrīšana";
- cauruļvadu remonta un nomaiņas darbu veikšanai piemērojams LVS EN 15885:2019 "Drenāžas un kanalizācijas sistēmu renovācijas, remonta un nomaiņas metožu klasifikācija un raksturlielumi";
- naftas produktu atdalītāju ekspluatācijā piemērojams LVS EN 858-2 "Vieglo naftas produktu (piem. eļļas un benzīna) atdalīšanas iekārtas - 2.daļa: Nominālizmēru izvēle, uzstādīšana, ekspluatācija un tehniskā apkope";
- sūkņu staciju ekspluatācijā piemērojams LVS EN 16932 LVS EN 16932-1:2018 "Ārējās notekūdeņu un kanalizācijas sistēmas. Sūknēšanas sistēmas. 1.daļa: Vispārīgās prasības";
- iekārtu ekspluatācija jāveic atbilstoši ražotāja norādījumiem.

Uzturēšanas un apsekošanas darbi meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmām

3. tabulā aprakstīti uzturēšanas un apsekošanas darbi, ko ieteicams izmantot MS un LŪKS ekspluatācijā. Tabulā norādītajiem datiem ir indikatīvs raksturs, un tie apsaimniekotājam jāpārskata un nepieciešamības gadījumā jāpielāgo vai jāpielāgo.

3.tabula. MS un LŪKS uzturēšanas darbi

Būve vai tās daļa	Apsekošanas grafiks	Izpildes laiks	Apsekošanas darbi	Uzturēšanas darbi
Grāvji	1 reizi gadā	Vasara un rudens (augustā vai septembrī, lai samazinātu turpmāko veģetācijas attīstību)	Pārbauda, vai atvases un zāle grāvī nav garāka par 20 cm	Veic zāles un atvašu plaušanu
Grāvji	1 reizi gadā un pēc nepieciešamības		Pārbauda, vai koki, koku un krūmu atvases netraucē ūdens plūsmu grāvī vai netraucē veikt uzturēšanas darbus	Novāc kokus, koku un krūmu atvases
Grāvja aizsargjosla	1 reizi gadā un pēc nepieciešamības		Pārbauda, vai koki, koku un krūmu atvases netraucē veikt uzturēšanas darbus	Novāc kokus, koku un krūmu atvases
Grāvji	2 reizes gadā un pēc nepieciešamības	Pēc pavasara paliem, vasaras-rudens plūdiem vai pēc stiprām un ilgstošām lietusgāzēm	Pārbauda, vai grāvī ir sadzīves atkritumi, koku zari vai pielūžņojums	Izvāc sadzīves atkritumus, koku zarus un pielūžņojumu
Grāvji	1 reizi gadā	Pēc pavasara paliem	Pārbauda, vai piesērējums grāvī nepārsniedz 20% no tā šķērsriezuma	Veic grāvja tīrīšanu un profila atjaunošanu
Grāvji	2 reizes gadā	Pēc pavasara paliem, vasaras-rudens plūdiem	Pārbauda, vai grāvja gultnē un nogāzēs ir lokālas šķērsprofila deformācijas un izskalojumi	Labo nogāžu lokālas deformācijas, nepieciešamības gadījumā veic nogāžu un gultnes nostiprināšanu vai veic grunts piebēršanu un grāvja profilēšanu
Grāvji	1 reizi gadā un pēc nepieciešamības	Pēc pavasara paliem vai pēc stiprām un ilgstošām lietusgāzēm	Pārbauda, vai nostiprinājumi nav bojāti vai izskaloji	Labo nostiprinājumus
Caurtekas	2 reizes gadā un pēc nepieciešamības	Pēc pavasara paliem, vasaras-rudens plūdiem vai pēc stiprām un ilgstošām lietusgāzēm	Pārbauda, vai caurtekā ir piesērējums	Iztīra caurtekas piesērējumu un nepieciešamības gadījumā veic

				grāvja tīrīšanu 10m garā posmā caurtekas augštecē un lejtecē
Caurtekas	2 reizes gadā un pēc nepieciešamības	Pēc pavasara paliem, vasaras-rudens plūdiem vai pēc stiprām un ilgstošām lietusgāzēm	Pārbauda, vai caurule nav bojāta un vai uzbērumā virs ceļa caurtekas nav grunts izskalojumu vai iebrukumu	Labo vai nomaina caurteku vai bojāto posmu
Caurtekas	2 reizes gadā un pēc nepieciešamības	Pēc pavasara paliem, vasaras-rudens plūdiem vai pēc stiprām un ilgstošām lietusgāzēm	Pārbauda, vai caurtekas ieplūdes un izplūdes daļu nostiprinājumi nav bojāti vai izskaloti	Labo nostiprinājumus
Caurtekas	1 reizi gadā	Pēc pavasara paliem	Pārbauda, vai caurtekas gala sienās nav plaisu, izdrupumu, armatūras atsegumu	Remontē vai nomaina caurtekas gala sienas
Lietus ūdens kanalizācijas cauruļvadi	1 reizi gadā vai pēc nepieciešamības	Pēc stiprām un ilgstošām lietusgāzēm	Pārbauda, vai caurules piesērējums nepārsniedz 20% no tās diametra	Veic cauruļvada tīrīšanu vai skalošanu ar augstspiediena strūklu
Lietus ūdens kanalizācijas cauruļvadi	1 reizi 5 gados un pēc nepieciešamības	Vasara	Pārbauda, vai cauruļvados ir mehāniski bojājumi, deformācijas u.c. bojājumi vai piesērējums	Pirms CCTV ir jāveic cauruļvadu skalošana ar augstspiediena iekārtu, tad veic cauruļvadu CCTV un, ja nepieciešams, veic cauruļvadu remontu
Lietus ūdens kanalizācijas cauruļvadu izlaides	1 reizi gadā un pēc nepieciešamības	Pēc stiprām un ilgstošām lietusgāzēm	Pārbauda, vai caurule ir piesērējusi un nav traucēta brīva ūdens plūsma	Izvāc grunts piesērējumu, pielūžņojumu un veic zāles un atvašu pļaušanu vismaz 5 m uz katru pusi no izlaides
Lietus ūdens kanalizācijas cauruļvadu izlaides	1 reizi gadā un pēc nepieciešamības	Pēc pavasara paliem vai pēc stiprām un ilgstošām lietusgāzēm	Pārbauda, vai izlaides nostiprinājumi nav bojāti vai izskaloti	Labo nostiprinājumus
Lietus ūdens kanalizācijas cauruļvadu izlaides	1 reizi gadā	Vasara	Pārbauda, vai caurule nav deformēta vai bojāta	Veic iztekas caurules remontu
Lietus ūdens uztvērējakas (gūlijas)	2 reizes gadā un pēc nepieciešamības	Pēc stiprām un ilgstošām lietusgāzēm	Pārbauda, vai gūlijas nosēddaļas piesērējums ir vismaz 20cm zemāk par iztekošā kolektora apakšu	Veic gūlijas nosēddaļas tīrīšanu

Lietus ūdens uztvērējakas (gūlijas) un kontrolakas	1 reizi gadā un pēc nepieciešamības		Pārbauda, vai dzelzsbetona grodu aka nav nosēdusies vai grodi nav nobīdījušies	Labo vai nomaina aku
Lietus ūdens uztvērējakas (gūlijas) un kontrolakas	1 reizi gadā un pēc nepieciešamības		Pārbauda, vai akas kāpšļi nav bojāti	Veic kāpšļu nomaiņu
Lietus ūdens uztvērējakas (gūlijas) un kontrolakas	1 reizi gadā un pēc nepieciešamības		Pārbauda, vai akas pārseguma līmenis sakrīt ar ielas seguma līmeni un tas nerada draudus satiksmei	Veic regulēšanas darbus
Lietus ūdens uztvērējakas (gūlijas) un kontrolakas	1 reizi ceturksnī un pēc nepieciešamības		Pārbauda aku vāku / restu esamību	Uzstāda akas vāku / restes

Ieteikumi

- Veikt visaptverošu esošo lietus ūdens kanalizācijas cauruļvadu skalošanu un CCTV. Atbilstoši inspekcijas rezultātiem plāno uzturēšanas vai būvniecības darbus.
- Izstrādāt apsekošanas un uzturēšanas darbu plānu atbilstoši LVS EN 752 “Notekūdeņu un kanalizācijas sistēmas ārpus ēkām. Kanalizācijas sistēmu pārvaldība” vadlīnijām. Ieteicams apsaimniekošanas un uzturēšanas darbu plānā ieviest meliorācijas un lietus kanalizācijas sistēmu būvju un iekārtu iedalījumu kategorijās – augstākas kategorijas, piemēram, kas saistīti ar maģistrālajām ielām, elementiem nosakot lielāku uzturēšanas darbu intensitāti.
- Par apsekošanas darbos konstatētajiem defektiem un citu informāciju par MS un LŪKS apkopo atskaitē un atskaites datus uzkrāj JurGIS, lai izmantotu attīstības plānā iekļaujamo prioritāro objektu atlasei un vērtēšanai.
- Normatīvo aktu regulējuma ietvaros MS, LŪKS un autoceļu kompleksā ietilpstošās ūdens novades sistēmas ir atdalītas, tomēr tās veido vienotu ūdens novades tīklu, tādēļ ieteicams apsekošanu un uzturēšanas darbus plānot un veikt kompleksi, tādējādi optimizējot finanšu resursu izlietojumu gan apsekošanai, gan uzturēšanas darbu veikšanai.
- Izstrādājot un realizējot būvniecības projektus, iekļaut prasību izstrādāt ekspluatācijas un uzturēšanas rekomendācijas, kas izmantojamas projektēto būvju ekspluatācijā un kurā ietverti visi apsaimniekošanas un uzturēšanas darbi.
- Gadījumos, kad piegulošo zemju īpašnieki būvniecības ieceres ietvaros plāno lietus ūdeņus novadīt centralizētajā LŪKS, bet apsaimniekotājam šo tīklu tehniskais stāvoklis nav zināms, tehniskajos noteikumos izvirzāma prasība par sistēmas tehniskā stāvokļa un hidrauliskās kapacitātes izpēti.

Meliorācijas sistēmu inventarizācija

Meliorācijas sistēmu iedalījums Jūrmalas valstspilsētā

Saskaņā ar Jūrmalas pilsētas domes 2014. gada 13. novembra lēmumu Nr. 503 "Par Jūrmalas pašvaldības meliorācijas sistēmu uzskaiti" (turpmāk šajā nodaļā – Domes lēmums Nr. 503) Jūrmalas valstspilsētas MS iedalītas 28 sistēmās, bet LŪKS iedalītas 6 sistēmās.⁹

MS pieņemts iedalīt atbilstoši sateces baseiniem, un arī Meliorācijas kadastra noteikumi nosaka kārtību, kurā meliorācijas kadastra informācijas sistēmai piešķirams meliorācijas kadastra apzīmējums atbilstoši sateces un zemākas kārtas sateces baseinu iedalījumam. Izvērtējot Jūrmalas valstspilsētas MS iedalījumu secināms, ka vairākas MS sistēmas Domes lēmumā Nr. 503 attēlotas un uzskaitītas neievērojot iepriekš minēto nosacījumu.

Piemēram, MS Nr. 19 uztver noteci no novadgrāvjiem 3793:66 (gar Valtera prospektu) un 3793:60 (gar Zemeņu ielu), un tie pa segto novadkolektoru šķērsot dzelzceļa līniju Torņakalns – Tukums II, pievienojoties MS Nr. 9, taču abi minētie novadgrāvji iekļauti MS Nr. 5, nevis MS Nr. 19. Savukārt MS Nr. 26 apzīmēta kā valsts (nozīmes) meliorācijas sistēma, lai arī MS šajā teritorijā atbilstoši Meliorācijas kadastra noteikumiem valsts nozīmes MS statuss nav piešķirams.

Pašvaldības MS un LŪKS uzturētājam esošais MS iedalījums no apsaimniekošanas viedokļa vērtējams kā maznozīmīgs un nedod būtisku informāciju uzturēšanas darbu plānošanā un izpildē, jo faktiski ikdienas darbi tiek plānoti viena vai vairāku meliorācijas grāvju un būvju vai mazākas kārtas sateces baseinu kontekstā.

Izvērtējot Domes lēmuma Nr. 503 2. un 3. pielikumu secināms, ka Jūrmalas pilsētas domes bilanci esošie grāvji, caurtekas un MS uzskaitītas nesasaistot tos ar Meliorācijas kadastra informācijas sistēmas datiem.

Meliorācijas sistēmu inventarizācija Jūrmalas valstspilsētas teritorijā

Saskaņā ar Ministru kabineta rīkojumu Nr. 238 apstiprināts Plāns "Prioritārie rīcības virzieni meliorācijas politikā 2021.-2027. gadam".¹⁰ Plāna rīcības virzienā 2. "Kvalitatīvas hidromelioratīvās informācijas nodrošināšana" noteikts, ka veicama viena īpašnieka, koplietošanas un pašvaldības meliorācijas sistēmu inventarizācija. Atbilstoši plānā noteiktajiem rezultatīvajiem rādītājiem pašvaldībām visaptveroša to MS inventarizācija veicama atbilstoši pieejamajiem finanšu līdzekļiem līdz 2027. gada otrajam pusgadam.

""Domes lēmumā Nr. 503 atbildība par pirmreizēju MS inventarizāciju atbilstoši Meliorācijas likuma un Meliorācijas kadastra noteikumu prasībām uzdots Pilsētplānošanas pārvaldes Inženierbūvju un ģeodēzijas nodaļai, bet pēc 2023. gada 17. jūlija Jūrmalas valstspilsētas administrācijas struktūras reorganizācijas par pirmreizēju MS atbildīga ir Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa.

Pašvaldība atbilstoši Meliorācijas kadastra noteikumu IV. daļas prasībām pakāpeniski veikusi ielu sarkanajās līnijās, tai piederošajās zemes vienībās esošo MS inventarizāciju, kā arī tādu MS inventarizāciju, kuru nekopšana apdraud pašvaldības infrastruktūru.

---

⁹ Jūrmalas pilsētas domes 2014. gada 13. novembra lēmums Nr. 503 "Par Jūrmalas pilsētas pašvaldības meliorācijas sistēmu uzskaiti" - <https://edu.jurmala.lv/docs/j14/l/j140503.htm> (skatīts 20.10.2023.)

¹⁰ Ministru kabineta 2021. gada 12. aprīļa rīkojums Nr. 238 "Par plānu "Prioritārie rīcības virzieni meliorācijas politikā 2021.–2027. gadam"" - <https://likumi.lv/ta/id/322390> (skatīts 20.10.2023.)

Salīdzinot TmP izstrādāto Jūrmalas grāvju izvietojumu ar līdz šim veikto MS inventarizāciju secināms, ka pašvaldības zemes vienībās inventarizācija veikta lielākajā daļā Jūrmalas valstspilsētas teritorijas. Izstrādāto MS inventarizācijas lietu sarakstu skatīt 4.tabulā. Turpmākajos gados jāveic MS inventarizācija Kauguru apkaimes A daļā (teritorijā starp Mazās Vidzemes ielu un Nometņu ielu un teritorijā starp Mērsraga ielu un Talsu šoseju), Pumpuru un Jaundubultu apkaimē (teritorijā starp dzelzceļa līniju Torņakalns – Tukums II un teritorijā starp Strēlnieku prospektu un Dubultu prospektu).

4.tabula. Meliorācijas sistēmu inventarizācijas lietas

Nosaukums	Gads	Apkaime
Meliorācijas sistēmas Nr.9 un Nr.11 tehniskā apsekošana	2018.	Ķemeri
Meliorācijas sistēmas Nr.10 tehniskā apsekošana	2019	Vaivari
Meliorācijas sistēmu Nr.6 un Nr.18 tehniskā apsekošana	2020	Vaivari, Valteri
Meliorācijas sistēmu Nr.19 un Nr.5 tehniskā apsekošana	2021	Asari, Valteri
Meliorācijas sistēmu Nr.20 un Nr.4 tehniskā apsekošana	2022	Melluži
Meliorācijas sistēmu Nr.9 un Nr.11 (2.daļa) un Nr.8 tehniskā apsekošana	2023	Ķemeri, Sloka

Grāvju inventarizācija, kas atrodas privātpersonu un juridisko personu gruntsgabalos, atbilstoši Meliorācijas likumā un Meliorācijas kadastrā noteiktajam jāveic īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem.

Līdz šim izstrādātās inventarizācijas lietas satur tekstuālu informāciju par inventarizējamām MS atbilstoši Meliorācijas kadastra noteiktumos noteiktajām prasībām, taču ziņas par būvju tehnisko stāvokli un piešķirtajiem būves tehniskā stāvokļa kritērijiem nav apkopotas vienotā datu bāzē. Meliorācijas kadastra informācijas sistēmā¹¹ ir pieejama vispārīga informācija par tajā iekļautajām MS – MKN un lielbaseina, kurā attiecīgā būvē iekļauta, platība.

Ieteikumi

Veicot pirmreizējo MS inventarizāciju un datu reģistrēšanu Meliorācijas kadastra informācijas sistēmas publiskajā portālā tiek attēloti telpiskie dati un MS MKN, taču informācija par MS kvalitatīvo stāvokli netiek publicēta. Lai MS un LŪKS uzturētājs iegūtu visaptverošu informāciju par Jūrmalas valstspilsētas nosusināšanas sistēmas tehnisko stāvokli un izmantotu to uzturēšanas un būvniecības darbu plānošanai, nepieciešams MS inventarizācijā uzkrātos datus apkopot JurGIS.

¹¹ ZMNĪ. Meliorācijas kadastra informācijas sistēma – <https://www.melioracija.lv/> (skatīts 20.10.2023.)

ĶNP dabas aizsardzības plāns un apdzīvotu vietu MS uzturēšana un būvniecība

Vispārēja informācija par ĶNP¹²

1997. gadā dibinātais ĶNP ir īpaši aizsargājama dabas teritorija, Natura 2000 teritorija kopš 2004. gada, kas atrodas Latvijas centrālajā daļā un pēc administratīvā iedalījuma atrodas Tukuma novada, Mārupes novada, Jelgavas novada un Jūrmalas valstspilsētas teritorijā (tai skaitā Ķemeru, Kūdras, Jaunķemeru un Dzintarkrasta apkaimes).

Atbilstoši zemes vienību iedalījumam pēc piederības zemes vienības Jūrmalas valstspilsētas teritorijā pieder valstij, pašvaldībai (pārsvarā tās ir zemes vienības apdzīvotās apkaimēs un to tuvumā, kā arī transporta infrastruktūras objekti) un juridiskām vai fiziskām personām.

Pirmais ĶNP dabas aizsardzības plāns izstrādāts 2002. gadā laika posmam no 2002. līdz 2010. gadam, vēlāk pagarinot darbības termiņu līdz 2019. gada beigām. Šobrīd DAP uzdevumā izstrādāts "Ķemeru Nacionālā parka dabas aizsardzības plāns" laika posmam no 2023. gada līdz 2035. gadam. TmP izstrādes laikā ĶNP dabas aizsardzības plānam izstrādāta gala redakcija, kas datēta ar 2023. gada februāri, taču DAP gala redakciju nav apstiprinājusi.

ĶNP ir bioloģiski vērtīga teritorija, un kā nozīmīgākās dabas vērtības dabas aizsardzības plānā minēti augstie purvi, kaļķaini zāļu purvi, meži, dabiskie zālāji, sekli piejūras ezeri, sērūdeņu minerālūdens veidošanās vietas un avoti, īpaši aizsargājamās un retās sugas.

Savukārt ar hidroloģiju un hidromelioratīvo būvniecību saistītie faktori, kas negatīvi ietekmē purvu un avotu biotopus pieminēta dabiskā sukcesija, izmaiņas dabiskajos hidroloģiskajos apstākļos, sausums un nokrišņu daudzuma sadalījuma izmaiņas klimata pārmaiņu ietekmē, kā arī cilvēka darbības rezultātā izraisītās izmaiņas hidroloģiskajos apstākļos (kūdras izstrāde un meža MS ierīkošana).

MS, LŪKS un ūdensobjekti

ĶNP teritorija Jūrmalā atrodas Lielupes upju baseina apgabalā, lielākie ūdensobjekti ir Vecslocene, Vēršupīte, Akacis, Aklais ezers, Melnezers un Slokas ezers.

Ķemeru apkaimē nosusināšanas sistēmas veido vaļējo grāvju tīkls, kas atsevišķos posmos pārbūvēts par novadkolektoriem. Grāvju tīkls galvenokārt kalpo lietus ūdeņu uztveršanai no ielām un daļēji nodrošina pieguļošo gruntsgabalu nosusināšanu. Lietus ūdens noteces uztveršanai no ielām, kurās nav grāvju, ierīkotas LŪKS, savukārt parku teritoriju nosusināšanai izbūvēti drenāžas tīkli.

Galvenā Ķemeru apkaimes promteka ir Vēršupīte. Tajā ietekošie meliorācijas grāvji, MKN 381421:K:17 un 381421:K:18, nodrošina ūdens novadi no Palangas ielas rajona. Bet Sēravotu ielas rajona promteka ir meliorācijas grāvis 381421:K:31.

Lūžņu grāvis, kas nav reģistrēts meliorācijas kadastra informācijas sistēmā, nodrošina noteces uztveršanu un novadīšanu no valsts autoceļa A10, dzelzceļa līnijas Torņakalns – Tukums II, un ietek Vēršupītē pie pik.31/30.

Kūdras apkaimē kompleksi ierīkotas apdzīvotu vietu nosusināšanas sistēmu nav.

---

¹² Nodaļa sagatavota izmantojot informāciju no Ķemeru Nacionālā dabas aizsardzības plāna

Slokas apkaimes Rietumu daļā ĶNP parka teritorijā ir nelielu vaļējo grāvju tīkls, kas nodrošina ūdens novadi no Bažciema ielas rajona uz Vecsloceni.

Kauguru apkaimes Rietumu daļā starp Talsu šoseju un Mērsraga ielu ir meža MS, kuras noteces novadīta caur ĶNP esošo novadgrāvi uz Vecsloceni.

Vispārēja informācija par MS uzturēšanu un būvniecību ĶNP

Spēkā esošā Meliorācijas likuma redakcijā noteikts, ka MS ir meliorācijas kadastrā reģistrēts būvju un ierīču kopums zemes ūdens režīma regulēšanai noteiktā platībā¹³, kā arī noteikts pienākums ekspluatēt un uzturēt MS atbilstoši attiecīgu normatīvo aktu prasībām¹⁴.

ĶNP dabas aizsardzības plāna nodaļā "5. daļa. Informācija par ĶNP apsaimniekošanu" definēta atsevišķa mērķu grupa E. Meliorācijas sistēmu apsaimniekošana, kurā ietilpst 3 apakšgrupas:

- E.1. Dabas vērtību saglabāšana vietās, kur nepieciešams regulēt ūdens līmeni;
- E.2. Infrastruktūras (ceļu un dzelzceļu) uzturēšana;
- E.3. Apdzīvoto vietu applūšanas risku novēršana.

Katrai grupai novērtēta prioritāte, un, lai sasniegtu ĶNP teritorijas ilgtermiņa mērķi, visiem ar MS apsaimniekošanu saistītajiem pasākumiem ir piešķirta II prioritāte¹⁵.

Par iepriekš minēto MS apsaimniekošanas pasākumu īstenošanu Jūrmalas valstspilsētas teritorijā, kas atrodas arī ĶNP teritorijā, atkarībā no MS statusa ir atbildīgi zemes īpašnieki vai tiesiskie valdītāji.

Jānorāda, ka ĶNP dabas aizsardzības plāna nodaļā "1.1.2 Latvijas normatīvais regulējums" teikts, ka:

"ĶNP teritorijā atrodas valsts nozīmes meliorācijas sistēmas 537,6 km² platībā, kuru ekspluatāciju un uzturēšanu īsteno ZMNĪ."

ZMNĪ nodrošina valsts MS un valsts nozīmes MS uzturēšanu un ekspluatāciju, taču atbilstoši Meliorācijas kadastra informācijas sistēmas datiem Jūrmalas valstspilsētas teritorijā, kas atrodas ĶNP, nav MS, kuru uzturēšanu un ekspluatāciju īsteno ZMNĪ.

Ņemot vērā augstāk aprakstīto, par mērķu grupas E. Meliorācijas sistēmu apsaimniekošana pasākumu izpildīšanu gan normatīvā regulējuma, gan ĶNP dabas aizsardzības plāna izpratnē atbildīgie par pasākumu īstenošanu ir:

- Pašvaldības zemes vienībās – pašvaldība;
- Valstij piederošās zemes vienībās – DAP;
- Privātīpašnieku un juridisko personu zemes vienībās – attiecīgo zemes vienību īpašnieki vai tiesiskie valdītāji.

Visi MS uzturēšanas darbi jāveic saskaņā ar spēkā esošo normatīvo regulējumu, ievērojot ĶNP dabas aizsardzības plānā iekļautos pasākumus un nosacījumus MS uzturēšanai un būvniecībai.

ĶNP dabas aizsardzības plānā paredzēti pasākumi sērūdeņražu atradnes aizsargāšanai, tai skaitā plānots veikt izmaiņas Ministru kabineta 2016. gada 6. septembra noteikumos Nr. 601 "Ķemeru nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" nosakot prasību saņemt Valsts

¹³ Meliorācijas likums, 1. pants - <https://likumi.lv/ta/id/203996#p1> (skatīts 20.10.2023.)

¹⁴ Meliorācijas likums, 3. pants - <https://likumi.lv/ta/id/203996#p3> (skatīts 20.10.2023.)

¹⁵ II - vajadzīgs pasākums, kura īstenošana pozitīvi ietekmē dabas vērtību saglabāšanos vai citu sabiedrībai nozīmīgu interešu nodrošināšanu ĶNP teritorijā, vai ir prioritāri veicamo pasākumu priekšnoteikums

vides dienesta tehniskos noteikumus būvniecībai sērūdeņraža atradnes teritorijā. Līdz minēto izmaiņu apstiprināšanai Ministru kabinetā rekomendēts MS un LŪKS būvniecības projektos veikt hidroģeoloģisko izpēti, un hidroģeoloģisko darbu sastāvā iekļaut izpēti par plānoto būvdarbu ietekmi uz sērūdeņraža atradnēm būvniecības objektā vai tā tiešā tuvumā.

Pasākumi MS uzturēšanai un būvniecībai ĶNP

ĶNP dabas aizsardzības plānā uzskaitīti 10 dažādu MS apsaimniekošanas grupas:

- 01 – teritorijā pieļaujamas antropogēnas hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas;
- 02 – gultnē pieļaujamas antropogēnas hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas;
- 03 – atļauta hidrotehniskā būvniecība un esošās hidrotehniskās būves uzturēšana;
- 04 – teritorijā jāuztur esošais hidroģeoloģiskais režīms un jāuztur meliorācijas sistēmas izmantojot videi draudzīgus, neinvazīvus hidrotehniskos pasākumus;
- 05 – gultnē jāuztur esošais hidroģeoloģiskais režīms, izmantojot videi draudzīgus neinvazīvus hidrotehniskos pasākumus, kas nepieļauj rakšanas darbus un gultnes morfoloģijas mākslīgas izmaiņas;
- 06 – nav nepieciešams veikt uzturēšanas darbus meliorācijas sistēmās / ieteicams veicināt dabiskā hidroģeoloģiskā režīma atjaunošanu;
- 07 – nav nepieciešams veikt uzturēšanas darbus gultnē / ieteicams veicināt dabiskā hidroģeoloģiskā režīma atjaunošanos un gultnes dabiskošanos;
- 08 – jālikvidē meliorācijas sistēmas, lai mazinātu strauju ūdens noteci no teritorijas;
- 09 – jālikvidē ūdenstece un jāaizber gultne visā garumā;
- 10 – teritorijā pieļaujamas antropogēnas hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas, ja ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli tiek risināti centralizēti, un meliorācijas sistēmas risinātas kompleksi.

Jāievēro, ka jebkuras MS uzturēšanā, kas atrodas ĶNP teritorijā ievērojama Meliorācijas sistēmas ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumu prasība, kas nosaka, ka īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos šos noteikumus piemēro tiktāl, ciktāl tie nav pretrunā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un mikroliegumu aizsardzību un izmantošanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem.

Ķemeru apkaimes MS uzturēšana

Ķemeru apkaimes nosusināšanas sistēmas ĶNP dabas aizsardzības plānā iekļautas MS 01 apsaimniekošanas grupā, kam ir atļauta MS un LŪKS uzturēšana un būvniecība.

Vēršupīte posmā no pik.40/00 līdz 61/12 ir dabiska ūdenstece, un tai ĶNP dabas aizsardzības plānā apsaimniekošanas grupa nav piešķirta. Attiecīgi tās tīrīšana šajā posmā veicama atbilstoši Ministru kabineta 2006. gada 13. jūnija noteikumos Nr. 475 “Virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtība” noteiktajai kārtībai un ievērojot citu saistošo normatīvo aktu prasības.

Vēršupītei Ķemeru apkaimes lejtecē (posmā no ietekas Vecslocenē līdz pik.40/00) piešķirta 05 apsaimniekošanas grupa, tādējādi nosakot, ka nav pieļaujami rakšanas darbi un gultnes morfoloģijas izmaiņas, bet atļauts veikt tīrīšanas darbus pielietojot videi draudzīgas neinvazīvas metodes.

Palangas ielas rajona novadgrāvji 381421:K:17 un 381421:K:18 iekļauti 05 apsaimniekošanas grupā un līdzīgi kā Vēršupītes lejtecē grāvjos nav pieļaujami rakšanas darbi un gultnes morfoloģijas izmaiņas, bet atļauts veikt tīrīšanas darbus pielietojot videi draudzīgas neinvazīvas metodes.

Kauguru apkaimes MS uzturēšana

Kauguru apkaimē starp Talsu šoseju un Mērsraga ielu ir pašvaldības zemes vienībā esoša meža meliorācijas grāvju sistēma, kurai kā galvenā promteka kalpo meliorācijas kadastra informācijas sistēmā

neregistrēts grāvis, kas atrodas ĶNP teritorijā un ir Vecslocenes kreisā krasta pieteka. Grāvim ĶNP dabas aizsardzības plānā piešķirta 02 grupa - gultnē pieļaujamas antropogēnas hidroloģiskā režīma izmaiņas.

Jānorāda, ka tuvākais ūdens novadīšanas ceļš līdz promteikai ir nevis caur ĶNP teritoriju, bet gan gar Raga ielu un perspektīvā būtu nepieciešams izvērtēt, vai nav nepieciešama šī grāvja pārbūve, tādējādi izslēdzot nepieciešamību ierobežot hidroloģiskā režīma atjaunošanu ĶNP teritorijā.

Normatīvais regulējums nosaka, ka, ja biotopu atjaunošanai nepieciešama virszemes ūdens līmeņa maiņa, tad plānotā darbība veicama saskaņā ar būvniecību un meliorāciju regulējošiem normatīviem aktiem.¹⁶ Attiecīgi DAP īstenojot ĶNP dabas aizsardzības plāna pasākumus meža biotopu atjaunošanai pie Kauguru apkaimes Austrumu daļas būtu jāvērtē iespēja hidroloģiskā režīma atjaunošanas būvprojekta ietvaros veikta minētā novadgrāvja pārbūvi gar Raga ielu.

Slokas apkaimes MS uzturēšana

ĶNP parka teritorijā un Slokas apkaimes A daļā esošo nosusināšanas sistēmu promteka ir Vecslocene. Grāvju sistēmai Bažciema ielas un pieguļošajās teritorijās piešķirta 01 grupa, pieļaujot MS uzturēšanu un būvniecību. Savukārt teritorijā tieši pie Vecslocenes esošie grāvji iekļauti 04 grupā, kas nosaka, ka uzturams esošais hidroloģiskais režīms.

Kūdras apkaimes nosusināšanas sistēmas

Kūdras apkaimē nav kompleksi attīstība apdzīvotu vietu nosusināšanas sistēma, taču ĶNP dabas aizsardzības plānā šī teritorija iekļauta 01 grupā, tādējādi pieļaujot veikt MS būvniecību.

---

¹⁶ Ministru kabineta 2013. gada 18. jūnija noteikumi Nr. 325 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu mežā", 3. punkts. <https://likumi.lv/ta/id/257685#p3> (skatīts 20.10.2023.)

Metodika un atlasē kritēriji prioritāro MS un LŪKS būvniecībai

Metodika un kritēriji prioritāro projektu noteikšanai izstrādāta MS un LŪKS projektu atlasē. Metodikas mērķis ir atlasēt meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas infrastruktūras izbūves un atjaunošanas projektus, kas vērsti uz pašvaldības MS un LŪKS pielāgošanu klimata pārmaiņām un uz tehniski pamatotu sistēmu atjaunošanu un attīstību.

Projektu atlasē metodika

Prioritāro projektu atlasē process sastāv no sekojošiem soļiem:

1. Datu un informācijas apkopošana;
2. Projektu saraksta sastādīšana;
3. Projektu vērtēšana;
4. Prioritāro objektu noteikšana.

Datu un informācijas apkopošana

Šajā solī tiek apzināti līdz šim pašvaldībā izstrādātie būvprojekti, apsekošanas atzinumi, vēsturiski identificētās kritiskās vietas, kā arī iedzīvotāju iesniegumi.

Projektu saraksta sastādīšana

Projektu sarakstā tiek iekļauti visi objekti, kuriem ir pieejami iepriekš aprakstītie dati. Konstatēts, ka daļai LKT un MS nav datu par to tehnisko stāvokli, līdz ar to pieļaujams, ka sākumā kā prioritāros objektus sarakstā nosaka lielākos grāvjus un kolektoros, kas atrodas vistuvāk iztekai jūrā vai ūdenstecē.

Projektu vērtēšana

MS un LŪKS projekti jāvērtē atbilstoši nodaļā "Projektu atlasē kritēriji" aprakstītajiem kritērijiem. Veicot vērtēšanas procesu kritēriju var pielāgot un pilnveidot atbilstoši objektu specifikai.

Prioritāro objektu noteikšana

Prioritāte piešķirama projektam ar lielāko punktu skaitu. Projektu atlasē metodika un vērtēšanas kritēriji ir attīstāmi vismaz 3 - 5 gadu periodam.

Ja būvniecības objekta apsekošanā konstatētas hidroloģiskā režīma izmaiņas objektā vai pieguļošajās teritorijās, kas veidojušās vēsturiskās būvniecības rezultātā, objektam izņēmuma kārtā var tikt piešķirts prioritārā objekta statuss.

Projektu atlasē kritēriji

MS un LŪKS projektu atlasē ieteicams izmantot sekojošus kritērijus:

- A. Projekta sasaiste ar citu inženiertīklu vai inženierbūvju projektiem;
- B. Sistēmas tehniskais stāvoklis;
- C. Ielas kategorija;
- D. Pielāgošanās klimata pārmaiņām;
- E. Specifiskie kritēriji.

A. Projekta sasaiste ar citiem inženiertīklu vai inženierbūvju projektiem

Kritērijs vērtējams ar punktiem no 0 līdz 2. 2 punkti piešķirami projektiem, kuros paredzēts MS un LŪKS būvdarbus veikt kopā ar visu citu inženierbūvju un inženiertīklu būvniecību. Zemākais punktu skaits piešķirams projektiem, kuri netiek realizēti kopā ar savstarpēji saistītu būvju projektiem.

B. Sistēmas tehniskais stāvoklis

Kritērijs vērtējams ar punktiem no 1 līdz 3. 3 punkti piešķirami, ja būves tehniskais stāvoklis ir nepieļaujams, 2 punkti – ja būves tehniskais stāvoklis ir slikts, 1 punkts – ja būves tehniskais stāvoklis ir labs.

C. Ielas kategorija

Kritērijs vērtējams ar punktiem no 1 līdz 5. Augstākais punktu skaits piešķirams, ja projekta realizācijā plānots uzlabot vai izbūvēt ūdens novades sistēmu no B kategorijas ielas, bet zemākais punktu skaits, ja objekta tiešā tuvumā iela neatrodas.

D. Pielāgošanās klimata pārmaiņām

Kritērijs vērtējams ar punktiem no 0 līdz 2. Augstākais punktu skaits piešķirams projektiem, kuros paredzēts uzlabot MS un LŪKS kapacitāti un iekļauti ILŪA risinājumi, bet zemākais punktu skaits piešķirams projektiem, kuros nav plānots īstenot pasākumus, lai pielāgotos klimata pārmaiņām. 1 punkta vērtējumam atbilst, piemēram, projekti, kuros kolektoru hidroloģiskajos un hidrauliskajos aprēķinos iekļauta nokrišņu apjoma palielināšanās klimata pārmaiņu ietekmē.

E. Specifiskie kritēriji

Šajā kritēriju grupā projektam piešķirams 1 papildu punkts par katru izpildīto kritēriju. Specifiskie kritēriji ir:

- A. Ir saņemts inženiertīklu turētāju un ielu apsaimniekotāja apliecinājums, ka piecu gadu laikā nav plānota šo inženiertīklu vai ceļu būvniecība;
- B. Sistēmu būvniecība nepieciešama pieguļošās teritorijas attīstībai;
- C. Projektā paredzēta applūšanas risku samazināšana pieguļošajās teritorijās;
- D. Projekta tehniskā risinājuma pamatojumam izstrādāta priekšizpēte.

Ieteikumi meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu attīstībai Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā

Attīstības plānošanas dokumenti

Jūrmalas pilsētas stratēģija 2010-2030. gadam

Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2010-2030. gadam¹⁷ izstrādes ietvaros secināts, ka apbūves teritorijas ir ar nepietiekamu vai neesošu infrastruktūras nodrošinājumu, tai skaitā MS un LŪKS, bet kā drauds Jūrmalas attīstībai pieminēts arī pilsētas inženierbūvju un inženiertīklu fiziskais nolietojums, kas tieši attiecas arī uz MS un LŪKS, kurām ir atjaunošanas deficīts vai kuru ekspluatācijas laiks ir beidzies.

IAS2030 pasākumu kopumā "J7 Inženiertehniskās apgādes un infrastruktūras uzlabošana" paredzēta meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu tehniskā stāvokļa novērtēšana, sistēmu uzturēšana un atjaunošana un attīstības programmas izstrāde.

IAS2030 pasākumu kopumā "J12 Dzīves vides un uzņēmējdarbības vides uzlabošana Ķemeros" iekļauta MS atjaunošana.

Jūrmalas valstspilsētas attīstības programma 2023-2029

Jūrmalas valstspilsētas attīstības programma 2023-2029¹⁸ izvirzītas 7 prioritātes, 26 rīcības virzieni un 93 uzdevumi.

Prioritātes (P) Klimatnoturīga pilsētvide rīcības virzienā (P2) dots uzdevums (P.2.6.) Meliorācijas un ilgtspējīgas lietus ūdens savākšanas un attīrīšanas sistēmas izveide, pārbūve un atjaunošana.

Rīcības plāns

Rīcības plāna uzdevumam P2.6. Meliorācijas un ilgtspējīgas lietus ūdens savākšanas un attīrīšanas sistēmas izveide, pārbūve un atjaunošana noteiktas 3 darbības:

- P2.6.1. Izstrādāt un ieviest meliorācijas un ilgtspējīgas lietus ūdens savākšanas un attīrīšanas sistēmas plānu;
- P2.6.2. Atjaunot, pielāgot un attīstīt meliorācijas sistēmas, t.sk. apdzīvotās vietās, lai novērstu klimata pārmaiņu veicinātus (sevišķi intensīvu lietusgāžu pieauguma) plūdus. Periodiski apsekot meliorācijas sistēmu izlaides jūrā un ūdenstecēs, kur nepieciešams, paredzēt to atjaunošanas darbus, lai mazinātu plūdu sekas un stabilizētu ekosistēmas;
- P2.6.3. Jūrmalas meliorācijas sistēmu tehniskā apsekošana un reģistrēšana Meliorācijas kadastrā.

Meliorācijas sistēmu un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu pārvaldība Jūrmalā

Saskaņā ar Jūrmalas pilsētas domes 2022. gada 25. oktobra lēmumu Nr. 476 "Par meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanu" līdz 2023. gada 1. janvārim Jūrmalas valstspilsētai piederošo MS un LŪKS apsaimniekošanu veica pašvaldības sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Jūrmalas ūdens", bet no 2023. gada 1. janvāra turpmāku uzturēšanu un apsaimniekošanu veica Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Pilsētplānošanas pārvaldes Inženierbūvju nodaļa. Pēc reorganizācijas

¹⁷ Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija 2010.-2030. gadam - <https://dokumenti.jurmala.lv/docs/i10/l/i100825.htm> (skatīts 20.10.2023.)

¹⁸ Jūrmalas valstspilsētas attīstības programma 2023.-2029. gadam - <https://dokumenti.jurmala.lv/docs/l22/l/l220409.htm> (skatīts 20.10.2023.)

2023. gada 17. jūlijā šis pienākums uzdots Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļai¹⁹.

Saskaņā ar Attīstības pārvaldes nolikumu viens no pārvaldes galvenajiem uzdevumiem ir nodrošināt satiksmei paredzēto inženierbūvju (ielu, ietvju, ceļu, transporta līdzekļu stāvvietu, tiltu, satiksmes pārvadu, tuneļu, caurteku, ūdens novadīšanas ietaišu un citu ar satiksmi saistītu būvju), MS un LŪKS attīstības plānošanas, apsaimniekošanas un būvniecības procesa organizēšanu un uzraudzību pašvaldībā²⁰.

MS un LŪKS apsaimniekošana un pārvaldība pilsētvidē nav atdalāma no autoceļu kompleksā ietilpstošo būvju apsaimniekošanas un pārvaldības, līdz ar to kopš 2023. gada 17. jūlija Jūrmalas valstspilsētas administrācijā ir viena koordinējošā struktūrvienība, kas nodrošina pilsētvidē esošo ūdens novades sistēmu apsaimniekošanu un pārvaldību.

Meliorācijas sistēmu un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu attīstības uzdevumi

Izvērtējot līdz šim veiktos darbus MS un LŪKS uzturēšanai un attīstībai, un IBN kapacitāti projektu realizācijai, kā arī ievērojot LVS EN 752 noteiktos principus, TmP paredzēti sekojoši uzdevumi MS un LŪKS attīstībai:

1. MS un LŪKS sistēmu inventarizācija un esošo sistēmu apsekošana;
2. Datu uzkrāšana ĢIS;
3. Izpētes darbu rezultātu apkopošana un sagaidāmo darbību identificēšana;
4. Uzturēšanas un būvniecības objektu saraksta sastādīšana;
5. Priekšizpētes esošo sistēmu atjaunošanai un pārbūvei;
6. Prioritāro projektu realizācija;
7. Attīstības plāna pilnveidošana un monitorings.

Attīstot MS un LŪKS, jāņem vērā, ka noteiktajām prioritātēm ir jāatbilst reālajām iespējām, kas iekļauj finanšu resursu un IBN projektu vadības kapacitātei pielāgotus apsekošanas un izpētes darbus un projektu realizāciju. Intervijās ar IBN secināts, ka esošajā situācijā iespējams realizēt 1-3 MS un LŪKS būvniecības objektus gadā.

Plānojot MS un LŪKS uzturēšanas un būvniecības darbus, pašvaldībai ieteicams pilnveidot esošos plānošanas dokumentus atbilstoši veikto apsekošanas un inženierizpētes darbu rezultātiem un, ja nepieciešams, atbilstoši pilnveidojamas arī plānošanas dokumentos noteiktās prioritātes.

Ņemot vērā, ka TmP paredzēti vidēja termiņa uzdevumi MS un LŪKS attīstībai, plānu ir nepieciešams pārskatīt vismaz reizi 2 gados un izvērtēt gan pasākumu ieviešanas gaitu un sasniegumus, gan pārskatīt nepieciešamos pasākumus mērķu sasniegšanai un plānot papildus pasākumus.

Prioritārie būvniecības objekti

TmP izstrādes ietvaros veikta projektu vērtēšana atbilstoši nodaļā "Metodika un atlases kritēriji prioritāro MS un LŪKS būvniecībai" aprakstītajiem kritērijiem. Projektu atlases metodika balstīta uz datiem par MS un LŪKS tehnisko stāvokli, taču par visām sistēmām šāda informācija nav pieejama, tādēļ TmP savstarpēji izvērtēti:

¹⁹ Jūrmalas pilsētas domes 2022. gada 25. oktobra lēmums Nr. 476 "Par meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanu" - <https://edu.jurmala.lv/docs/l22/l/l220476.htm> (skatīts 20.10.2023.)

²⁰ Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Attīstības pārvaldes nolikums - <https://dokumenti.jurmala.lv/docs/m23/d/m23d019.htm> (skatīts 20.10.2023.)

- objekti ar iepriekš izstrādātiem būvprojektiem, kam nav veikts būvdarbu iepirkums;
- objekti, kuros pēc pašvaldības sniegtās informācijas ir nepieciešami atjaunošanas darbi;
- objekti, kuru izbūve nepieciešama plūdu risku samazināšanai vai pieguļošās teritorijas attīstībai.

Izvērtētie objekti uzrādīti TmP grafiskās daļas kartē. Kā prioritārie būvniecības objekti noteikti:

1. Jomas ielas lietus ūdens kanalizācijas un infrastruktūras pilnveide;
2. Dubultu prospekta lietus ūdens kanalizācijas pārbūve;
3. Mellužu prospekta lietus ūdens kanalizācijas pārbūve;
4. Asaru prospekta lietus ūdens kanalizācijas pārbūve;
5. Tukuma un E.Dārziņa ielas lietus ūdens kanalizācijas pārbūve.

Ieteikumi

Papildus nodaļā “Meliorācijas sistēmu un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu attīstības uzdevumi” dotajiem vispārējiem uzdevumiem ieteicams:

1. Veikt gruntsūdens līmeņu kartēšanu MS un LŪKS teritorijās un izstrādāt nosacījumus ILŪA risinājumu ieviešanai, atbilstoši konkrētā sateces baseina hidroģeoloģiskajiem apstākļiem.
2. Veikt lietus ūdens kvalitātes monitoringu pie izlaidēm Rīgas jūras līcī un ūdenstecēs. Pēc monitoringa rezultātiem pielāgot attīstības uzdevumus un izvērtēt ILŪA risinājumu ierīkošanu.
3. Veicot LŪKS inventarizāciju un CCTV inspekcijas, ieteicams uzskaitīt visus maģistrālo tīklu pievadus un kontrolēt, vai LŪKS konstatēti sadzīves kanalizācijas pievadi.
4. IBN ir tehnisko noteikumu izdevējs būvniecības iecerēm, tādēļ ieteicams no būvniecības ieceres izstrādātājiem pieprasīt hidroģeoloģisko aprēķinu datus un izmantot tos ĢIS datu papildināšanai.
5. IBN izdodot tehniskos noteikumus esošo MS un LŪKS sistēmu būvniecībai vai nosacījumus teritorijas attīstībai rekomendēts izvirzīt prasību izvērtēt un, piemērotu hidroģeoloģisko apstākļu gadījumā, iekļaut būvniecības iecerēs un teritorijas attīstības iecerēs ILŪA risinājumus.

Veicot projektu vērtēšanu darba grupā identificēti būvniecības objekti un sistēmas, pirms kuru realizācijas nepieciešams veikt priekšizpēti:

- ILŪA risinājumu ieviešana LŪKS izlaidēm Rīgas jūras līcī;
- Satiksmes un Dzirksteles ielu meliorācijas sistēmas Slokas apkaimē;
- Lietus notekūdeņu attīrīšanas iekārtu attīstība Kauguru LŪKS;
- Majoru stacijas teritorijas ūdens novades sistēmas darbības uzlabošana;
- Kauguru un Kaugurciema apkaimes LŪKS izpēte un hidrauliskā modelēšana (sistēmā konstatēti kolektoru posmi ar pretkritumiem un sistēmas bez noteces).

Teritorijas plānojuma prasības meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas infrastruktūrai

TmP ir izvērtēti "Jūrmalas pilsētas Teritorijas plānojuma grozījumi 2016" pielikumi "Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" (turpmāk šajā nodaļā - TIAN 2016) un grafiskās daļas karte "Meliorācijas un lietus kanalizācijas sistēma". 2018. gadā ir uzsākta un šī TmP izstrādes laikā turpinās "Jūrmalas pilsētas Teritorijas plānojuma grozījumi 2023" izstrāde, tādēļ TmP izvērtēti arī izstrādes stadijā esošo grozījumu pielikumi "Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" (turpmāk šajā nodaļā - TIAN 2023) un grafiskās daļas karte "Meliorācijas un lietus kanalizācijas sistēma".

TIAN 2016 31. un 32. punkts

Saskaņā ar TIAN 2016 31. punktu ir noteikts, ka zemes īpašniekam ir pienākums saglabāt un uzturēt savā īpašumā esošos meliorācijas grāvjus un citas būves, lai nodrošinātu to funkcionēšanu vienotā MS. TIAN 2023 šāds noteikums nav iekļauts, un izmaiņas ir vērtējamas pozitīvi, jo zemes īpašnieku tiesības un pienākumi attiecībā uz MS ekspluatāciju un uzturēšanu noteikti Meliorācijas likumā.

Savukārt TIAN 2016 32. punkts nosaka prasību, ka veicot būvniecību un mainot zemes virsmas līmeni, aizliegts pārveidot MS tā, ka tiek pasliktināta situācija blakus esošajās zemes vienībās un izjaukta virszemes ūdeņu un lietus ūdeņu dabiskā notece, kā arī gruntsūdeņu režīms. TIAN 2023 šāds noteikums nav iekļauts, un izmaiņas ir vērtējamas pozitīvi, jo līdzvērtīgas prasības ir noteiktas gan Meliorācijas likumā, gan Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumos Nr. 240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi".

TIAN 2016 34. punkts un TIAN 2023 19. punkts

Saskaņā ar TIAN 2016 34. punktu un TIAN 2023 19. punktu izbūvējot ielu vai citu inženierbūvi pāri grāvim, saglabā vai izveido jaunas caurtekas ūdens notecei.

Gan TmP izstrādē veiktās izpētes un augstas detalizācijas topogrāfiskās informācijas datu bāzē pieejamās informācijas analīzē, gan līdz šim veiktajās MS inventarizācijās konstatēts, ka uz meliorācijas grāvjiem izbūvētās caurtekas bieži ir neatbilstoša diametra, nav izbūvētas ar atbilstošiem caurteku galu un gultnes dibena un nogāžu nostiprinājumiem.

IBN kā tehnisko noteikumu izdevējam, kas nodrošina autoceļu un ielu ūdens novades sistēmu, MS un LŪKS būvniecības procesa uzraudzīšanu pašvaldībā, izdodot tehniskos noteikumus būvniecības iecerēm ieteicams iekļaut papildu prasības esošo caurteku pārbūvei un jaunu caurteku izbūvei:

- norādīt minimālo konstruktīvo diametru caurtekām, piemēram DN/ID 400mm, kas būtiski atvieglotu caurteku uzturēšanas darbu izpildi;
- izvirzīt prasību būvprojektam pievienot hidroloģiskos un hidrauliskos aprēķinus, kas IBN ļautu atjaunot un uzkrāt informāciju par atsevišķu meliorācijas grāvju sateces baseiniem un caurteku caurvades spēju;
- izstrādāt tipveida rasējumu caurteku galu nostiprinājumiem.

TIAN 2016 36. punkts un TIAN 2023 20. punkts

Saskaņā ar TIAN 2016 36. punktu veicot būvniecību Jāņupītes poldera teritorijā, ievēro hidrotehnisko būvju uzturēšanas un apsaimniekošanas kārtību, ko nosaka Jūrmalas pilsētas dome. Savukārt TIAN 2023 20. punkts nosaka, ka veicot būvniecību Jāņupītes poldera teritorijā, papildus jāņem vērā TIAN 2023 prasības, kas noteiktas Teritorijā ar īpašiem noteikumiem (TIN116).

Saskaņā ar TIAN 2023 2384. punktu tiek pieļauta poldera teritorijas izmantošanas veida maiņa uz tādu, kas primāri saistīta ar apbūvi. Turpmākās TIAN redakcijās ieteicams norādīt, ka pirms jaunas būvniecības uzsākšanas jāveic kompleksi pasākumi esošo drenāžas sistēmu pārbūvei. Turklāt jāievēro, ka pieļaujot teritorijas apbūvi, mainās cieta segumu blīvums polderu teritorijā un attiecīgi palielinās noteces apjoms, tādēļ jāizvērtē poldera sūkņu stacijas kapacitāte un jāievēro sūkņu stacijas uzturētāja ZMNĪ prasības.

TIAN 2016 37. punkts un TIAN 2023 21. punkts

Saskaņā ar TIAN 2016 37. punktu gar maģistrālajiem meliorācijas grāvjiem veido un uztur neapbūvētas brīvi pieejamas joslas, kas nepieciešamas grāvju ekspluatācijas darbu veikšanai (grāvju ekspluatācijas joslas). Grāvju ekspluatācijas joslas minimālais platums grāvjiem, kas atrodas gar ielām sakrīt ar ielas sarkanajām līnijām. Savukārt grāvjiem ārpus ielu teritorijas starp sarkanajām līnijām grāvju ekspluatācijas joslas platums ir 3m no grāvja augšējās malas grāvja abās pusēs.

TIAN 2023 lietotais termins “maģistrālais grāvis” nav definēts spēkā esošajos normatīvajos aktos, tādēļ TIAN 2023 21. punktā ieteicams tā vietā lietot terminu “grāvis”.

TIAN 2016 un TIAN 2023 grafiskās daļas karte “Meliorācijas un lietus kanalizācijas sistēmas”

TIAN grafiskās daļas kartē “Meliorācijas un lietus kanalizācijas sistēma” (TIAN 2016 30. punkts un TIAN 2023 17. punkts) attēlota informācija par Jūrmalas MS, LŪKS izvietojumu un MS iedalījums. Saskaņā ar šīs kartes apzīmējumiem kartē attēloti grāvji un MS ar statusiem:

- pašvaldības maģistrālais meliorācijas grāvis;
- pašvaldības meliorācijas grāvis;
- privātais koplietošanas meliorācijas grāvis;
- valsts nozīmes meliorācijas sistēma.

Meliorācijas kadastra noteikumi nosaka, kādu statusu piešķirt meliorācijas kadastra informācijas sistēmā reģistrētai MS²¹, un kartē norādītie grāvju apzīmējumi nav atbilstoši Meliorācijas kadastra noteikumos noteiktajiem statusiem.

Teritorija, kas kartē apzīmēta kā “Valsts nozīmes meliorācijas sistēma” un atrodas ĶNP teritorijā, jāizņem no kartes, jo arī tā ir pretrunā ar Meliorācijas kadastrā noteiktajiem statusiem.

Ieteicams TIAN 2023 17. punktu izteikt šādā redakcijā: “Jūrmalas meliorācijas sistēmu un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu shēma ir ietverta Tmp “Jūrmalas meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu attīstības plāns” grafiskās daļas pielikumā. Meliorācijas sistēmām piešķirtos statusus skatīt Meliorācijas kadastra informācijas sistēmā”.

TIAN 2023 72. punkts

TIAN 2023 72. punktā noteikts, ka teritorijās, kur ir ierīkoti centralizēti lietus ūdens kanalizācijas tīkli, veicot publisko ēku būvniecību vai pārbūvi, ēku jāpieslēdz centralizētajiem lietus ūdens kanalizācijas tīkliem. Rekomendēts noteikt, ka 30-50% lietus ūdeņu jāuzkrāj teritorijā izmantojot ILŪA risinājumus, ja teritorijā ir atbilstoši hidroģeoloģiskie apstākļi, ko nosaka inženierizpētes darbu laikā.

---

²¹ Ministru kabineta 2019. gada 26. marta noteikumi Nr. 128 “Meliorācijas kadastra noteikumi”, 10. punkts - <https://likumi.lv/ta/id/305845#p10> (skatīts 20.10.2023.)

Apbūves nosacījumi un izmantošanas noteikumi teritorijām ar paaugstinātu gruntsūdens līmeni

Vispārēji par hidrogeoloģisko situāciju Jūrmalā

Gruntsūdens līmenis Jūrmalā pārsvarā ir paaugstināts, un svārstās 0.5 - 2.0 m dziļumā no zemes virsas, savukārt kāpu zonā gruntsūdens līmenis ir zems. Teritorijas ar paaugstinātu gruntsūdens līmeni un pārmitri grunts apstākļi visbiežāk sastopami Jūrmalas rietumu daļā²², bet saskaņā ar iedzīvotāju iesniegtajām sūdzībām un inženierizpētes darbu atskaitēm paaugstināts gruntsūdens līmenis konstatēts arī Mellužu un blakus esošajās apkaimēs. Gruntsūdens plūsma ir Rīgas jūras līča un Lielupes virzienā.

Normatīvo aktu prasības

Ministru kabineta 2014. gada 19. augusta noteikumi Nr. 500 "Vispārīgie būvnoteikumi" nosaka, kādos gadījumos jāveic inženierizpēti, un inženierizpēte būvniecības vajadzībām ietver arī ģeotehnisko un hidrometeoroloģisko izpēti. Turklāt noteikts, ka inženierizpēti veic saskaņā ar tehnisko uzdevumu un to nosaka būvniecības ierosinātājs (pasūtītājs) kopā ar būvprojekta izstrādātāju un inženierizpētes darbu veicēju. Savukārt inženierizpētes darbi veicami saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 30. jūnija noteikumu Nr. 334 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 005-15 "Inženierizpētes noteikumi būvniecībā prasībām.

Prasības apdzīvoto vietu nosusināšanas sistēmām dotas Ministru kabineta 2015. gada 30. jūnija noteikumos Nr. 329 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 224-15 "Meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves"". Sevišķi uzsverams, ka noteikumos izvirzīta prasība, ka apdzīvotu vietu apbūves teritorijā gruntsūdens līmenim ir jābūt vismaz līdz 2 m, bet stadionu, parku, skvēru un citu apstādījumu teritorijās vismaz līdz 1 m dziļumā no projektētās zemes virsas atzīmes. Bez tam noteikumos norādīti, kādi ir minimālie drenāžas vai grāvju parametri, izvietojuma un iebūves dziļuma prasības u.c. norādījumi apdzīvotu vietu nosusināšanas sistēmu būvniecībai.

Valsts sekretāru sanāksmei 2020. gada 17. septembrī tika pieteikts noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 30. jūnija noteikumos Nr. 329 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 224-15 "Meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves"", kurā tika paredzēts mainīt esošās prasības apdzīvotu vietu gruntsūdens līmeņa pazemināšanai un grāvju parametriem un noteikt, ka apdzīvotu vietu apbūves teritorijā gruntsūdens līmenis nodrošina būvju un infrastruktūras objektu drošību, stiprību un stabilitāti atbilstoši apbūves veidam. Šī grozījumu projekta anotācijā minēts, ka spēkā esošās prasības nav iespējams ievērot visās apbūves teritorijās²³. Grozījumi nav stājušies spēkā.

Jūrmalas TPG 2023 TIAN nosaka, ka teritorijas inženiertehniskā sagatavošana ir nepieciešama teritorijās ar augstu gruntsūdens līmeni, bet 5. pielikumā noteikts, ka pirms būvniecības ir jāizvērtē esošo MS stāvokli un ka teritorijās ar augstu gruntsūdeni līmeni veic inženierizpēti, kā arī nepieciešamības gadījumā detālplānojumā vai būvprojektā izstrādā MS pārkārtošanas risinājumu.

²² Jūrmalas pilsētas Teritorijas plānojuma grozījumi, 2023. gads, Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats

²³ Noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 30. jūnija noteikumos Nr. 329 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 224-15 "Meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves"" - <https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40491993> (skatīts 20.10.2023.)

Ieteikumi

Esošās apbūves teritorijas

Vaļējo grāvju aizbēršana nav ieteicama un tie pēc iespējas saglabājami, nodrošinot gruntsūdeņu pazemināšanu un virsūdeņu uztveršanu un novadīšanu gan no ielām, gan blakus esošajiem gruntsgabaliem.

Teritorijās, kurās ir ierīkotas MS, pašvaldībai primāri ieteicama tās īpašumā esošo sistēmu regulāra kopšana un atjaunošana vai pārbūve. Tomēr bieži vien meliorācijas grāvji gar ceļiem līdzinā un zemā reljefa dēļ ir samērā sekli un nespēj nodrošināt pietiekamu apkārtējo gruntsgabalu nosusināšanas intensitāti, savukārt to padziļināšana nav iespējama blīvās apbūves dēļ – tuvu grāvju krotei izbūvēti žogi, un ir ierobežots sarkanās līnijas platums. Šajā gadījumā, ja inženierizpētē konstatēts un prognozēts paaugstināts gruntsūdens līmenis un ja esošie novadgrāvji ir labā vai apmierinošā tehniskā stāvoklī, privātpašniekiem ieteicams pieaicināt atbilstošās jomas būvspeciālistus, lai izvērtētu, kādi gruntsūdens līmeņa pazemināšanas pasākumi, piemēram, drenāža vai daļēja lietus ūdeņu uzkrāšana īpašumā, ir nepieciešami un piemēroti.

Lai arī Būvniecības likumā²⁴ noteikts, ka būvniecības ierosinātāja pienākums ir piesaistīt atbilstošā jomā kompetentus būvspeciālistus, IBN ieteicams, ciktāl tas ir tās kompetencē, īpašu vērību pievērst IBN izdoto tehnisko noteikumu prasībām un tajās ieteikt, kādi inženierizpētes darbi un kuras jomas speciālisti attiecīgās būvniecības ieceres realizācijai jāpiesaista.

LŪKS atjaunošanas gadījumā pašvaldībai ieteicams izvērtēt sistēmas pārbūves nepieciešamību. Tas ir, ja apkārtējās teritorijās konstatēti paaugstināti gruntsūdeņi un ja nav ierīkota vaļējo grāvju sistēma, tad jālemj par nepieciešamību pārbūvēt esošos sistēmu ar tādu ūdens novades kapacitāti, kas nodrošina arī vismaz daļēju (piemēram, līdz 50%) noteces uztveršanu no pieguļošajiem gruntsgabaliem un izbūvējot atzarus līdz pieguļošo gabalu robežai. Šajā gadījumā pašvaldībai, izdodot tehniskos noteikumus pieslēgumam centralizētajai LŪKS, ieteicams norādīt minimālās prasības lietus ūdeņu apjoma uzkrāšanai un aizturēšanai.

Plānotās apbūves teritorijas

Apbūvējot teritorijas, kurās nav attīstīta ceļu un MS infrastruktūra, pašvaldībai ieteicams teritorijas attīstību plānot kompleksi – tas ir, MS un LŪKS projektējamās nodrošinot ne vien lietus ūdeņu savākšanu un novadīšanu no ceļa, bet arī ņemot vērā pieguļošo platību nosusināšanas iespēju.

Izstrādājot detālplānojumu vai būvprojektu privātpašniekiem vai pašvaldībai piederošās teritorijās ar paaugstinātu gruntsūdens līmeni ir nepieciešams veikt inženiertehnisko sagatavošanu, kas iever gan virszemes ūdeņu uztveršanu un novadīšanu, gan gruntsūdens līmeņa pazemināšanas pasākumus ar grāvju vai drenāžas sistēmām, teritorijas zemes virsas līmeņa paaugstināšanu, kā arī ILŪA risinājumu ierīkošanu tam atvēlot daļu platības no attīstāmās teritorijas.

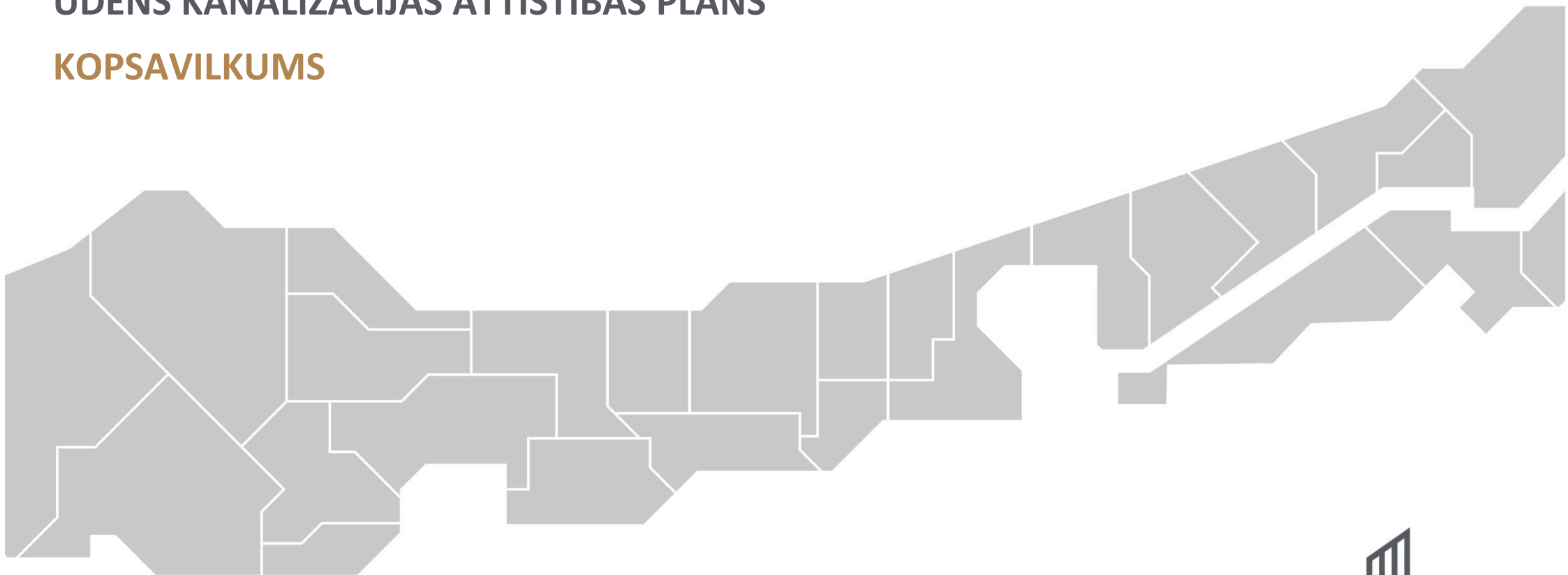
---

²⁴ Būvniecības likums, 19.¹ pants - https://likumi.lv/ta/id/258572#p19_1 (skatīts 20.10.2023.)

TEMATISKĀ PLĀNOJUMA

JŪRMALAS MELIORĀCIJAS UN LIETUS ŪDENS KANALIZĀCIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNS

KOPSAVILKUMS

Jūrmala

Nr.p.k.	Darbības apraksts	Ieviešanas priekšnosacījumi	AP2029 rīcības plāna darbības numurs	Ieviešanas termiņi	Atbildīgais par īstenošanu	Līdzatbildīgais par īstenošanu
Virszemes ūdensobjektu hidroloģiskā režīma ietekme uz meliorācijas sistēmu darbības režīmu						
Vēršupīte Ķemeru apkaimē						
1.	Vēršupītes gultnes sanešu, dūņu un piesērējumu tīrīšana		P2.1.1	Pastāvīgi	JVA Īpašumu pārvaldes Pilsētsaimniecības un labiekārtošanas nodaļa	Dabas aizsardzības pārvalde
2.	Vēršupītes un tās tiltu un caurteku caurvades spējas pārbaude posmā no pik.0/00 līdz pik.61/00		-	2025.-2027.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
3.	Vēršupītes uzturēšanas darbu plāna izstrāde		-	2025.-2027.	JVA Īpašumu pārvaldes Pilsētsaimniecības un labiekārtošanas nodaļa	Dabas aizsardzības pārvalde JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa
Apdzīvotu vietu meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu uzturēšana						
4.	Lietus ūdens kanalizācijas cauruļvadu skalošana un CCTV, MS un LŪKS uzturēšanas darbu izpilde		P2.6.2	Pastāvīgi	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
5.	Izstrādāt MS un LŪKS apsekošanas un uzturēšanas darbu plānu	Vispirms jāizpilda darbība Nr. 4 (LŪKS) un JurĢIS jāievieš MS un LŪKS identifikācijas numuri	P2.6.2	Pastāvīgi	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
6.	Ieviest JurĢIS rīku MS un LŪKS apsaimniekošanai	Vispirms jāizstrādā MS un LŪKS apsaimniekošanai piemērots JurĢIS rīks un jāveic darbinieku apmācība sistēmas lietošanai	-	2025.-2029.	JVA Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvalde	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa JVA Pilsētplānošanas pārvaldes Ģeomātikas un inženieru nodaļa
Meliorācijas sistēmu inventarizācija						
7.	MS inventarizācijas lietu datu uzkrāšana JurĢIS		-	2024.-2029.	JVA Pilsētplānošanas pārvaldes Ģeomātikas un inženieru nodaļa	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa
Ieteikumi meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu attīstībai Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā						
Izpētes un monitoringi						
8.	Priekšizpēte "ILŪA risinājumu ieviešana LŪKS izlaidēm Rīgas jūras līcī"		P2.6.2	2024.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
9.	Priekšizpēte "Satiksmes un Dzirksteles ielu meliorācijas sistēmas Slokas apkaimē"		P2.6.2	2025.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-

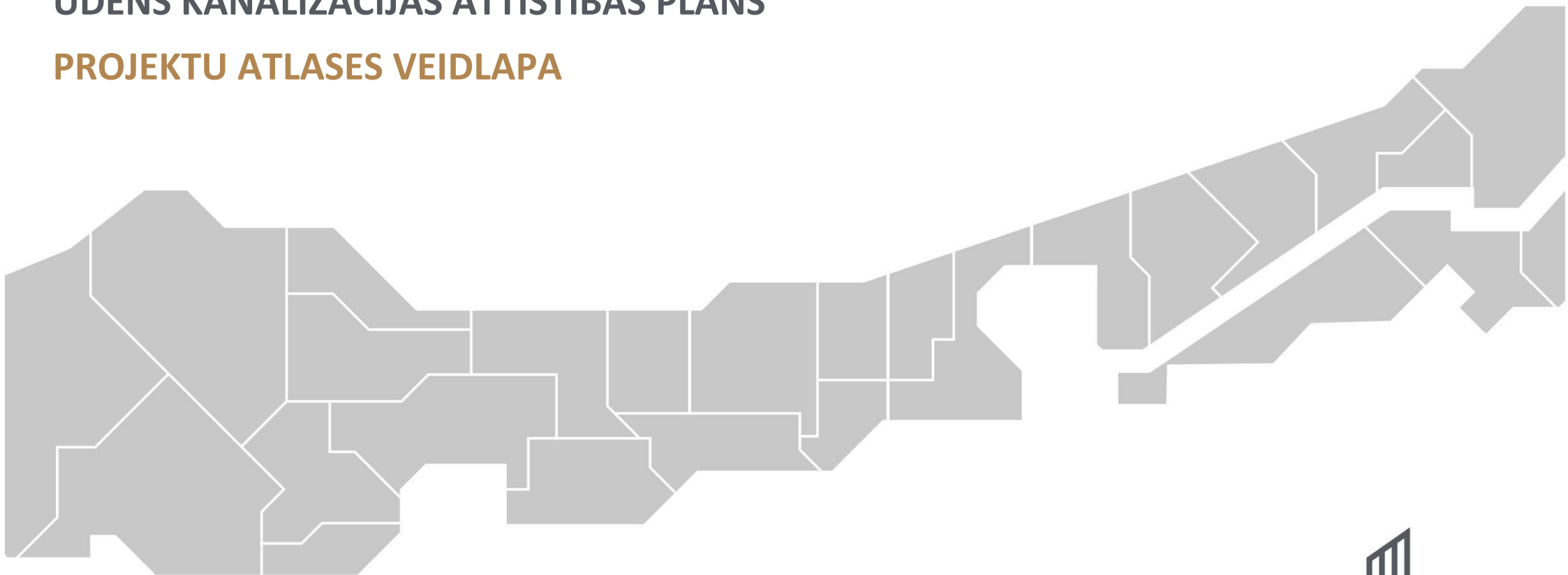
10.	Priekšizpēte "Lietus notekūdeņu attīrīšanas iekārtu attīstība Kauguru LŪKS"		P2.6.2	2026.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
11.	Priekšizpēte "Majoru stacijas teritorijas ūdens novades sistēmas darbības uzlabošana"		P2.6.2	2027.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
12.	Priekšizpēte "Kauguru un Kaugurciema apkāmes LŪKS izpēte un hidrauliskā modelēšana (sistēmā konstatēti kolektoru posmi ar pretkritumiem un sistēmas bez noteces"		P2.6.2	2028.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
13.	Gruntsūdens līmeņu kartēšana		P2.6.2	2025.-2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	JVA Pilsētplānošanas pārvaldes Ģeomātikas un inženieru nodaļa
14.	Ūdens kvalitātes monitorings pie izlaidēm Rīgas jūras līcī un ūdenstecēs		P2.6.2	Pastāvīgi	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	SIA "Jūrmalas ūdens"
Ieteikumi meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu attīstībai Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā						
Prioritārie objekti						
15.	Jomas ielas lietus ūdens kanalizācijas un infrastruktūras pilnveide		P2.6.2	2024.-2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	SIA "Jūrmalas ūdens" SIA "Jūrmalas gaisma"
16.	Tukuma un E.Dārziņa ielas lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	Vispirms jāizpilda darbība Nr. 4	P2.6.2	2024.-2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
17.	Dubultu prospekta lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	Vispirms jāizpilda darbība Nr. 4	P2.6.2	2025.-2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
18.	Mellužu prospekta lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	Vispirms jāizpilda darbība Nr. 4	P2.6.2	2026.-2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
19.	Asaru prospekta lietus ūdens kanalizācijas izbūve	Vispirms jāizpilda darbība Nr. 4	P2.6.2	2027.-2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
20.	Lielā prospekta lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	Vispirms jāizpilda darbība Nr. 4	-	Pēc 2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
21.	Dzintaru prospekta lietus ūdens kanalizācijas izbūve	Vispirms jāizpilda darbība Nr. 4	-	Pēc 2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
22.	O.Kalpaka prospekta lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	Vispirms jāizpilda darbība Nr. 4	-	Pēc 2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
23.	Meža prospekta lietus ūdens kanalizācijas izbūve	Vispirms jāizpilda darbība Nr. 4	-	Pēc 2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
24.	Bulduru prospekta lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	Vispirms jāizpilda darbība Nr. 4	-	Pēc 2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
25.	Lienes ielas lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	Vispirms jāizpilda darbības Nr. 4 un Nr. 11	-	Pēc 2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-

26.	Rīgas ielas/Pērkona ielas lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	Vispirms jāizpilda darbība Nr. 4	-	Pēc 2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
27.	Brekšu un Reņģu ielas meliorācijas sistēmas pārbūve	Vispirms jāizpilda darbība Nr. 12	-	Pēc 2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
28.	Satiksmes un Raiņa ielas lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	Vispirms jāizpilda darbība Nr. 12	-	Pēc 2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
29.	Strēlnieku prospekta meliorācijas sistēmas pārbūve		-	Pēc 2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
30.	Poruka prospekta meliorācijas sistēmas pārbūve		-	Pēc 2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
31.	Mētru ielas meliorācijas sistēmas izbūve		-	Pēc 2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
32.	Augļu ielas meliorācijas sistēmas pārbūve		-	Pēc 2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
33.	Meliorācijas sistēmas atjaunošana Lapotnes ielā no Laidzenes ielas ietekai Sločenē, Jūrmalā		-	Pēc 2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-
34.	Rīgas ielas lietus ūdens kanalizācijas izbūve	Vispirms jāizpilda darbība Nr. 4	-	Pēc 2029.	JVA Attīstības pārvaldes Inženierbūvju nodaļa	-

TEMATISKĀ PLĀNOJUMA

JŪRMALAS MELIORĀCIJAS UN LIETUS ŪDENS KANALIZĀCIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNS

PROJEKTU ATLASES VEIDLAPA

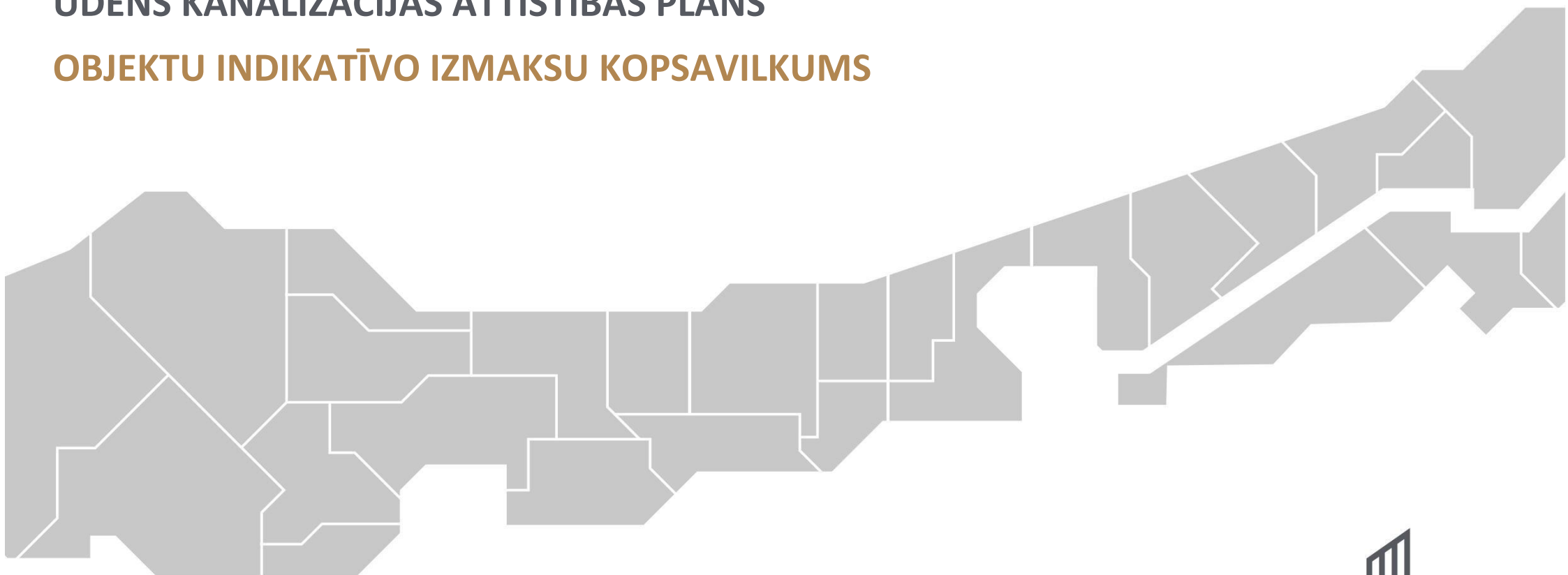
Jūrmala

TEMATISKĀ PLĀNOJUMA

JŪRMALAS MELIORĀCIJAS UN LIETUS ŪDENS KANALIZĀCIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNS

OBJEKTU INDIKATĪVO IZMAKSU KOPSAVILKUMS

Jūrmala

Nr.p.k.	Aktivitāte	Indikatīvais finansējums, tūkst. EUR	Finansējuma avots
2023-01	Satiksmes un Raiņa ielas lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	130.0	
2023-02	Lielā prospekta lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	587.5	
2023-03	Meliorācijas sistēmas atjaunošana Lapotnes ielā no Laidzenes ielas ietekai Slocenē, Jūrmalā	142.0	
2023-04	O.Kalpaka prospekta lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	583.0	
2023-05	Meža prospekta lietus ūdens kanalizācijas izbūve	961.8	
2023-06	Bulduru prospekta lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	853.0	
2023-07	Dzintaru prospekta lietus ūdens kanalizācijas izbūve	484.3	
2023-08	Rīgas ielas/Pērkona ielas lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	476.8	
2023-09	Rīgas ielas lietus ūdens kanalizācijas izbūve	503.1	
2023-10	Lienes ielas lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	946.9	
2023-11	Jomas ielas lietus ūdens kanalizācijas un infrastruktūras pilnveide	1125.0	
2023-12	Dubultu prospekta lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	1055.0	
2023-13	Strēlnieku prospekta meliorācijas sistēmas pārbūve	85.9	
2023-14	Poruka prospekta meliorācijas sistēmas pārbūve	64.3	
2023-15	Mellužu prospekta lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	902.5	
2023-16	Asaru prospekta lietus ūdens kanalizācijas izbūve	593.8	
2023-17	Mētru ielas meliorācijas sistēmas izbūve	55.4	
2023-18	Brekšu un Reņģu ielas meliorācijas sistēmas pārbūve	90.4	
2023-19	Augļu ielas meliorācijas sistēmas pārbūve	78.5	
2023-20	Tukuma un E.Dārziņa ielas lietus ūdens kanalizācijas pārbūve	559.4	

TEMATISKĀ PLĀNOJUMA

JŪRMALAS MELIORĀCIJAS UN LIETUS ŪDENS KANALIZĀCIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNS

PUBLISKĀS APSPRIEŠANAS LAIKĀ SAŅEMTIE PRIEKŠLIKUMI

Jūrmala

Nr.p.k.	Iesniedzējs	Priekšlikums	Statuss	Komentārs
1.	Valsts vides dienests	Grafiskajā daļā – uzrādīt esošās un arī plānotās lietusūdeņu kanalizācijas sistēmas attīrīšanas iekārtas.	Ņemts vērā	Papildināta informācija grafiskās daļas kartēs.
2.	Valsts vides dienests	Kā fona informāciju grafiskajā daļā parādīt teritorijas, kurās norit ar sērūdeni bagāto minerālūdeņu veidošanās, teksta daļā iekļaujot informāciju par riskiem to saglabāšanai būvniecības (rakšanas darbu) ietekmē.	Ņemts vērā	Papildināta nodaļa “ĶNP dabas aizsardzības plāns un apdzīvotu vietu MS uzturēšana un būvniecība” un grafiskās daļas kartes.
3.	Valsts vides dienests	Papildināt teksta daļu ar rekomendācijām teritorijas plānošanai un projektēšanai par ilgtspējīgu lietusūdeņu apsaimniekošanu pilsētvidē.	Ņemts vērā	Papildināta nodaļa “Ieteikumi meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu attīstībai Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā”.
4.	Fiziska persona	Ierosina apsvērt jautājumu par daļēju dīķa un grāvja aizbēršanu īpašumā Slokas iela 97B.	Nav ņemts vērā	Esošo meliorācijas sistēmu nojaukšana veicama atbilstoši būvniecības jomas normatīvo aktu prasībām zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam (būvniecības ierosinātājam) ar būvprojekta izstrādātāju atbilstošā projektēšanas sfēras darbības jomā vienojoties par attiecīgajai būvniecības iecerei nepieciešamās dokumentācijas izstrādi.
5.	Fiziska persona	Ierosina MS un LŪKS attīstības plāna prioritārajos objektos iekļaut grāvja izbūvi īpašumā Buļļuciems 2229, nodrošinot gruntsūdens līmeņa pazemināšanu Matrožu ielā 2, Matrožu ielā 4 un apkārtējā teritorijā.	Daļēji ņemts vērā	Informācija nodota IBN, lai izvērtētu virsūdeņu novadi no Vikingu ielas un to ietekmi uz pieguļošajiem gruntsgabaliem. Atsevišķu zemes vienību nosusināšana, ja inženierizpētē konstatēti būvniecībai neatbilstoši hidroģeoloģiskie apstākļi, veicama ievērojot Ministru kabineta 2015. gada 30. jūnija noteikumu Nr. 329 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 224-15 "Meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves"" 7. nodaļas prasības.

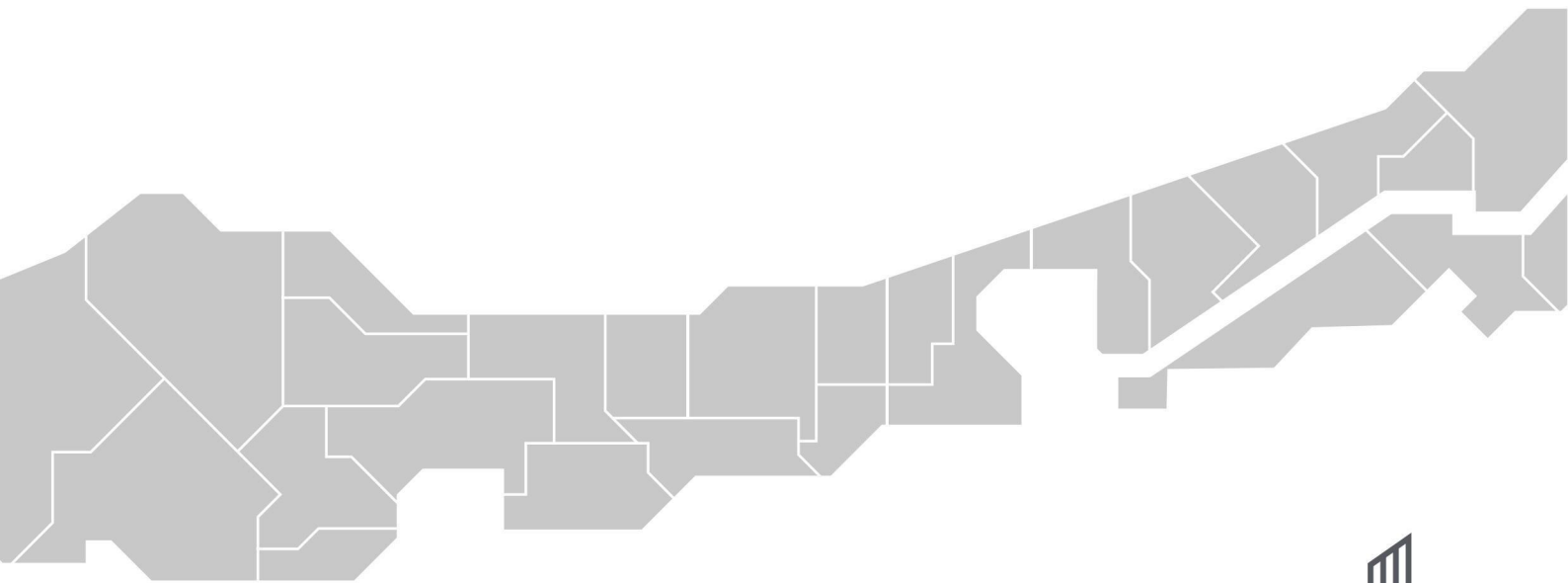

Pielikums Jūrmalas Domes
2024.gada 27.jūnija lēmumam Nr. 313
(Protokols Nr. 9, 66. Punkts)

TEMATISKAIS PLĀNOJUMS

JŪRMALAS MELIORĀCIJAS UN LIETUS ŪDENS KANALIZĀCIJAS SISTĒMU ATTĪSTĪBAS PLĀNS

GRAFISKĀ DAĻA

Jūrmala